

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám. Hirdetések helyenkint: 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A költségvetési vita.

Az állami költségvetés vitája szokatlan moderben halad ez évben. Eddig hozzá voltunk szokva, hogy minden költségvetési vita hónapokig tartson. A parlament szónokai valóságos lovagi tornát folytattak minden költségvetési vita alkalmával s nem is volt szónok, a ki az általános vitában s minden tárca költségvetésénél a részletekhez is hozzá nem szólott. Így volt ez eddig. A kormány mindég félt a költségvetési vitáktól s hónapokon keresztül indemnyással vezette az országügyeit.

Az ideai költségvetési vita szokatlan jelensége az ellenzéki szónokok rövid felszólalásán és a nemzeti part hallgatásán kívül, hogy a kormánypárt is az ifjabb honatyáknak engedte át egészen a csatározást. Bánffy miniszter társával s a főmameluk gárdával atyai jóindulattal nézik a fiókok szárnypróbálgatásait s legfeljebb egy-egy bátorító, helyeslő közbeszólással serkentik őket a hadakozásban. Egyébként „a sipkaszorosban minden csendes.“

Bizonyos, hogy ezt a nagy nyugalmat a kormány nem óriási többségével, hanem óriási erőszakosságával szerezte meg. Az ellenzék nem félelmében, hanem megbotránkozása miatt hallgat. Ugron-párt nincs Apponyi nem tartja érdemesnek Bánffyval és pártjával szóbaállani. A Kossuth-párttól tudjuk, hogy mit ér az ő handabandázá-

suk, a mely nem okoz főfájást a kormánypártnak, s nem is nyújt elég komoly alapot a főmamelukok kirohanására. Egyedüli komoly harcra s a néppárt, a mely a parlamentben is. éppen úgy, mint a választások alkalmával, nem alkuszik, nem paktál senkivel, hanem halad komoly nyugalommal azon az uton, a melyre lelkiismerete és hazaszeretete hívta; halad azzal a biztos tudattal lelkében, hogy győznie kell, győzni fog. mert az igazság minden földi ravaszság és rozindulat felett diadalt fog ülni.

A néppárt parlamenti működése azonban olyan tiszta és világos, mint programja. Nincs az ő szereplésében taktikázás. Sem nem obstruál, sem passzívásra nem vállalkozik. Komolyan, lelkiismeretesen teljesíti meggyőződését tekintet nélkül, hogy a hatalom Bánffy és pártjának kezében van; tekintet nélkül, hogy azok az emberek valamennyien legdühösebb ellenteliek. Nem nézi, hogy ott ülnek Bánffy tábora karában azok az emberek, a kik a leggalámbb módon, durva törvénytípással vezették a választásokat; nem nézi, hogy azzal a párttal áll szemben, mely legtöbb mandátumát tőle rabolta el.

A néppárt nem Bánffy s nem is pártja ellen alakult, hanem a liberalizmus veszedelmes törekvéseinek megakadályozására; a néppárt nem Bánffy s nem a kormánypárt ellen harcra, hanem a liberalizmus ellen, tekintet nélkül arra, hogy annak hivei, milyen pártpolitikai elnevezés alatt

igyekeznek az országot e veszedelmes irányba terelni. A néppártnak egyformán ellensége Bánffy, Kossuth és Horánszky. Hogy mindegyik más párthoz tartozik az mit sem változtat a dolgon, mert valamennyien liberalisok és tudjuk nagyon jól, hogy ha esetleg ellenzékeskedésükben egyik vagy másik töredékével a liberalizmusnak a a együtt harczolunk is Bánffy ellen, holnap valamennyit szilárd összetartásban fogjuk találni ellenünk való harcukban.

Mert hát mivel jobb Horánszky Bánffynál? Talán csak azzal, hogy nem ő vezette a választásokat. Hiszen beszámoló beszédében ő is — mint minden liberalis — veszedelmesnek mondotta a mi törekvéseinket és az egész ország lakosságát szerette volna egyesíteni ellenünk. Ő is azokat a jelszavakat bangoztatta, hogy a mi pártunkat minden eszközzel lehetetlenné kell tenni. Hogy Bánffy nem volt hálás ezért a beszédért és megtizedelte a nemzeti pártot, ez közönyös reánk nézve, mert hiszen sokkal jobban vérezünk mi a durva sérelmek miatt, sem hogy az ő kisebb bajokkal foglalkozhatnánk. Horánszkyék csak azt kapták meg, a mit ők nekünk kívántak: kisebb mértékben alkalmazott erőszakot, szelidített törvénytípust, a mire beszéde után ítélve Horánszky is hajlandó lett volna. Mielőttünk mindegy Horánszky vagy Bánffy, mert jól tudjuk, hogy a hol hiányzik a vallásos hit, ott nincs igazság-

Az éjszaka.

Irtó: MIKLER GUSZTÁV.

Az éjszaka az én világom,

Az éjjel az én szeretőm;

Édes csókjára egyre vágyom
Szerelmes szívvel epedőm.

Nem az unalmas déli láng az,

Mely véremet úgy perzseli;

Melyet az éj szívemre áraszt,

A hév delejje van teli.

Nem sejtí ezt, nem érzi — tudja

Ki álmosan ölebe dől

S a csillagoknak titkos útja

Elrejtve szemei elől.

Óh hogyha jön a csendes alkony,

Feledem azt, mi egyre bánt

S oly jól esik még elsratnom

Az üdvöt halottam gyanánt.

Elkárhozott szerelmem árnya

Körülbeleg még, felkeres;

Nem száll a bűn szép homlokára,

Még rajta minden oly nemes.

A napnak fénye annyi bünt — sárt

Világít meg könyörtelen;

Az éjnek leple annyi bünt — sárt

Fedez be lágyan — szelíden.

Fásult szíveknek ő mutat még,

Ha van e földön — ideált:

Égy kissé ő nemítja el még

Vásári lármák rút zaját.

Felnézem a kis csillagocskát,

Talán az is bűtől beteg,

Ha jó a hajnal s haloványan

Elhagyja újra az eget.

Mire a nap föltünik újra,

Ugy érzem — fáj a fény nekem;

Halvány az arcom, hisz ki tudja:

Mit kell vele vesziütem!

Az éjszaka az én világom,

Az éjjel az én szeretőm;

Édes csókjára egyre vágyom

Szerelmes szívvel, epedőm.

A vadászó halála.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárczája. —

Irtó: Gaszner József.

I.

A nyugoti égen piroslanak már a láthatár apró felhőosztlányai a leereszkedő nap fényétől. Gyorsan ereszkedik is az aia hatalmas korongjával, mintha megunt volna már nézni a hűvös őszi levegőnek sorvasztó munkáját. Az esti szellő enyelegve viszi tova az erdő sárga akácztá-leveleit. Hangtalan s oly néma már a természet. A disztől megfosztott föld fekete hantjai kifeketéllenek a mező tarlója közül, hisz nem borítja már hullámozó kalász. Nem talál már közöttük sem nyul, sem szárnyas állat nyugalmas fészket. Egyrészők elment, a másik rész, melyeknek csak egy hazát adott a végzet, a kukoricza zörgő szárai közt s az erdő sárga, fonnyadt levéllel behintett talaján számíthat némi nyugalomra. De ott is ugy nyugta felé egy-egy dörrenés megriasztja őket, ösztöneiknek félelmet ad, mintha csak sejténé az, hogy ezután a dörrenés után rendszeren egy buta ólomdarab is sivitva rohan tova a levegőben, halált vivén magában. Így van az! A felleget természet hervadásában hervad a nyugalom is mindenki és minden számára.

Az őszi hervadást nem teszi élénké semmi, még az a gyöngye szellő sem változtat rajta egy szemernyit sem, mely néha-néha feltámad; csak zörejt támaszt az, a mint átsuhan a kukoricza-

szeretet; a hol pedig nincs igazság-szeretet, ott mindig nyitva van a jogtalanság ajtaja. — Nincs okunk tehát, hogy valami különös szimpáthia révén részt vegyünk az ő passzivitásukban.

A néppárt, midőn résztvesz a parlament küzdélméiben, nem azért teszi mintha törvényes eszközökkel szertelen tartaná a többséget, hanem azért, mert a koronás király és a parlament együttes működését mindég törvényesnek kell elismerni. Ha ja a koronás király és a nemzet nem tiltakozik a parlament működése ellen; ha a király és a nemzet a nagyobb zavarok elkerülése végett halgatagon türi a parlament működését annak törvényességét sem egyes emberek, sem egyes pártok nem vonhatják kétségbe; nem vonhatják kétségbe, különösen magának a parlamentnek tagjai. És ha egyes emberek vagy egyes pártok mindennek dacára törvénytelennek tartják a parlament működését, ezt a törvénytelené iránti meggyőződésüket nem a parlamentben való hallgatásukkal; nem rövid felszólalások frázisaival, hanem csak azzal bizonyíthatják, ha mandátumaikról lemondanak. Mert hogyan tartják ők lehetnek azt, hogy egy törvénytelen parlamentben üljenek, hogyan tartják meggyőződésükkel összeegyeztethetőnek, hogy ők maguk is törvénytelenéget kövessenek el. Ha törvénytelen az egész parlament, törvénytelen minden tagjának is a működése. Mert azt csak nem tagadják el, hogy ők is tagjai a parlamentnek. Hiszen bejárnak mint képviselők a házba, beszélnek is — bár röviden — mint képviselők s a mi fő felvezik fizetéstiket éppen olyan pontosan, mint a legbuzgóbb kormánypárti. Hogyan nevezhetik akkor törvénytelennek ezt a parlamentet?

Nagyon helyesen tette a néppárt, úgy az ország, mint a saját eszméi érdekében hogy a passzivitásba nem ment bele. A

kerületek megbízásaikban kötelezettséget ruháztak rájuk, s kötelezettségének megfelelni mindenkire nézve becsületbeli dolog. A mi pártunkról olyan sok rágalmat hoztak forgalomba, hogy nem szabad elszalasztani az alkalmat tetteikkel megczáfolni azokat. Legyen bármilyen kevés látszólagos haszna képviselőink működésének, mély és kitörölhetlen nyomokat fog hagyni a néppárt működése az ország szívébe, mert látják a parlamenti élet világosságában a mi keresztény politikánkat.

Az is bizonyos, hogy a magyar parlament életében már is igen nemes, az állambölcselet felfogásának egyedül megfelelő újítást hoztak be azzal, hogy a költségvetést hosszú beszédekkel nem hátráltatják s azt elfogadják. És ez az egyedüli helyes eljárás. Mert az a radikális felfogás, mely a költségvetés megtagadását tartja az ellenzék köteletségének, nem méltó a néppárthoz. A költségvetést nem a kormánynak, hanem az országnak, annak sok ezer munkásának, a nemzetnek szavazzák meg, a kiknek legnagyobb része nem hibás azért, hogy Bánffy és pártja olyan gonoszul működnek. A költségvetés megszavazása, még nem bizalom nyilvánítás a kormánnyal. A kormány iránti bizalmat az appropriáció megszavazása nyújtja. És bizonyos az, ha a költségvetést meg is szavazta a néppárt az országnak; de annak végrehajtását nem bizza a kormánnyra és szavazatával nem fog hozzájárulni, hogy az a jelenlegi kormány kezeibe tessenek le.

A néppárt e felfogásával a magasabb állambölcseletnek egy nemes vonásával gazdagította politikai működését.

— A pápa rózsája. Leó pápa Párisból érkezett hírek szerint az idén Fülöp württembergi herceg feleségének, Mária Terézia hercegnőnek adományozza az arany erény-rózsát.

— Zichy Nándor mentelmi ügye. A főrendiház mentelmi bizottsága tegnap délbén tárgyalta gróf Zichy Nándor mentelmi ügyét, Szapáry Istvan gróf elnöke mellett. A hatósági feljelentést Majthényi László báró ismertette, a mely szerint Zichy Nándor gróf két csendőr asszisztáltatását helytelenítette és ennek indulatosa adván kifejezést, a beadvány szerint kihágást követett el, mely a büntető törvény kihágási részének 42. §-a értelmében büntetendő. A vitában részt vettek az említetteknek kívül Keglevich István gróf, Ráth Károly, Czorda Bódog, Karap Ferencz, Masirevics János. Felmerült a vita tolyamán az, hogy a beadvány hiányos volta és a személyazonosság bizonytalansága miatt a tárgyalás halasztassék el, a tényállás bővebb ismertetése czéljából. A többség azonban ama nézetének adott kifejezést, hogy a mentelmi bizottságnak nem hivatása az adatok beszerzése és az inkvizálás, a mentelmi bizottság csak az előtte lévő beadvány alapján mondhat véleményt aziránt, hogy a hatóság megkeresésére az illető kiadható vagy sem. Ezzel elvetették a tényállás kiegészítését és határozatlag kimondták, hogy miután Zichy Nándor nem annyira kihágást követett el, mint bírálta a hatóság eljárását s így nincs büntetendő tényálladék — azonkívül, mert hiányos a feljelentés — a mentelmi jog felfüggesztésének ezuttal hely nem adható.

— A kabinet-iroda főnöke. A király a hivatalos lap tegnapi közlése szerint, aradvári König Károly udvari tanácsosnak és a kabinet-titkárnak kitűnő szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével adományozta. Mint említettük, König van kizemelve Pápay István utódjául. Ma már át is vette teendőit, a kabinetiroda magyar ügyeinek elintézését.

— Az erdélyi segédpüspökség. Mint utjabban jelentik, az erdélyi segédpüspökség ügye még egyáltalában nincs befejezve. Eddig tudvalevően gróf Majláth Gusztáv komáromi helyettes plebános volt az egyedüli jelölt

száron s majd belékap az ingó nád sűrűjébe, meghajlítva azt s vele együtt a társát, a büszke kétlábú ást. Arról a misztikus kékségű égboltról pedig szépen előtűnik a méla holdvilág előhírnöke, a hajnali csillag.

E lélekölő őszi estén mégis látszik egy ember, a mint vállán egy öldöklő fegyverrel, mintegy lopva tart a kukoricaföld szélein a közeli erdő felé.

Szenvedély dul lelkében, hatalmas szenvedély, melyet kiélgíteni kell neki. Ez a mindennapi kenyérhez tartozik. Igen jól mondtam, hogy e szenvedélye a mindennapi kenyérhez tartozik, vagyis a mindennapi kenyér függ tőle. Az emberiségben minden edzett s a természet iránt érdeklődő férfi szívében bent él e vágy, e szenvedély, melynek utat kell nyitni, ha mindjárt titokban is. Mert nem minden embernek adatott meg, hogy ez nyitlan előtörjön szíve mélyéből. A gazdag, a szegény egyaránt szolgája e vágnak, csak hogy míg az egyik e vágyának pénzével szabad teret nyithat, addig a másik e vágyat csengő pénzzel — mert nincs neki, — nem válthatja ki a törvénytől, azért titokban, lopva szerez annak a szenvedélynek teret s még mindennapi kenyérét is attól függővé teszi. Tudja nagyon jól a szegény vadász, hogy mennyi a veszély, mely őt környezi a szenvedélytől üzött útján, de számolt ő azzal; lelkeben s bűn mindig ott fészkel, mely kész embergyilkolásra is, ha vágyának utjára téved legnagyobb ellensége: az erdősz.

Bordás István is a mindennapi kenyér családjának az erdő homályából hozta elő, ha puskacsó elé került egy vad. Izmos, magas ember volt, arczáról elszántság s komorság tükröződött vissza. Nagyon jól tudták a faluban,

hogy ez az ember az uraság vadjait pusztítja, de ki mert Bordás István ellensége lenni? Senki a faluban. De mégis volt azért egy ember, ki szerette volna, ha egy pillanatra szembe állhatott volna e vadászival, éppen midőn zsákmányát vállán vitte volna haza. Ez az ember az uraság főerdésze volt.

Mit törődött Bordás István ez emberrel, mert utóvégre hát csak találkoznak. A többi már az Isten kezében van. Hiszen nem visz ő oly kimondhatatlan pusztítást az erdő vadjai között, csak azt szerzi be, a mire feltétlen szüksége van, mert különben felesége s fiaiskája éhen pusztulna. A lelőtt vadból pedig lehet ám szép pénzt szerezni. Ha véletlenül egy nagyobb állat esik zsákmányul, az elég egy hétig szenvedélyének s családjának.

Mit is törődjön ő most az erdőszel? Hisz már második napja, hogy zsákmányt nem tudott szerezni, pedig ismeri a hatalmas uradalmi erdőnek minden zegit-zugát s ismeri a vadak átjáróit. A háznál pedig már fogytán van a kenyér s ha még két nap vadat nem kerit a puskacsó elé, akkor talán a szükség is benéz a családjához.

Még jobban meggyorsította menetét, midőn kis fia jutott eszébe, s néhány percz múlva már eltűnt az erdő szélét környező apró bokrok között.

A mint befordult az erdő fái közé az égen egy fényes sáv sikkil végig. Csillaghullás volt.

— Ez rossz jel — sóhajtott fel magában a vadász. A másik pillanatban már óvatosan leemelte fegyverét válláról s megnézte rendbe van-e. Régi elöltöltő szerszám volt az. Az egyik csőben egy darab ólomgolyó volt, a

másik ellenben kisebb vadra, szatymával volt megtöltve.

Lassan, óvatosan ment előre. Figyelt minden neszre. Közelt volt már a friss forrás-vizhez, hova tudomása szerint sok vad jár inni kivált így estefelé. Még a szép agancsok is ott izlelik meg a vizet. Az égen előtűnő hold ezüstös sugarai a levélhullató fák sárguló levelei között belopódtak a homályba s betöltötték azt halvány fénnel. Egy-egy éji madár, bagoly suhogva röppent a fák között zsákmányt kémelve, mint az alatta haladó vadász.

A falu harangjainak estimára hívó hangja még odahallatszott s egybekeveredett a hang az erdő száraz leveleinek a lanyha őszi szellő által előidézett suttogásával. Bordás István hallgatta őket s mintha azok ingerkednének vele, értette a suttogásukat, hallotta egyforma rezgésükből:

„Sok szerencsés! Legyen zsákmányod szép özike, melytől megtellik majd megint az ürülő élestár.”

Bordás István pedig csak haladt tovább. Valami ábrándszerűleg hatott reá e néma sorvadó természet, mely majd ismét csendes otthonába vitte vissza gondolatait.

— Oh, ha ma ismét zsákmány nélkül kell visszatérnem, mit eszik majd az a szegény feleségem s ártatlan gyermekem. Pedig holnap ünnep van s a vadért meg ma adna néhány forintot a falu zsidója. Kell okvetlen, kell ma e drága jószágunk valamit szerezni — mondá magában Bordás Pista — s egy pillantást vetett régi fegyverére.

Ebben a pillanatban aztán hallatszott egy

a kinevezését legközelebbre várták. A gróf azonban már akkor, midőn L ó n h a r t püspök felszólította helyettesítésére, hír szerint kijelentette, hogy erre csak akkor hajlandó, ha cum jure successiois nevezik ki. A kormány félhivatalosai utján tegnapielőtt publikálta, hogy az utódlásra való jogot nem tartja fenn gróf Majláth számára. Erre gróf Majláth értesítette a kultuszminisztert, hogy ez esetben, vagy az utódlásra való jog nélkül nem fogadja el a kinevezést, hanem megmarad komáromi helyettes-plébánosnak.

H I R E K.

— **A jószívű főherceg.** A nemeslelkű József főherceg jó szívének újabb bizonyítékul szolgál az alább közölt hír. Oláh-Nádaad községben nagy betegségben szenvedett egy V a j d a Lászlóné nevű elég jómódu román asszony. Több fírdőt bejárt a gyógyulhatás reményében. Látván, hogy ez mit sem használ, vidéki és budapesti orvosok gyógykezeléséhez folyamodott. Ezek gyógykezelésével sem érhető volt. Végre ajánlották neki, hogy próbálja meg a Kneip-kurát. El is ment Kneipphoz Wörishofenbe. Pár heti kura után azon bizalmas kéressel járult egy ottani orvoshoz, hogy mondaná meg, lehet e kurával a gyógyuláshoz reménye? Az orvos egész őszintén kinyilvánította, hogy teljes gyógyulást itt aligha fog nyerni. E nyílt kijelentése — lehet a sok hiábavaló költséget is sajnálva — hangosan sirni kezdett. József főherceg, ki szintén Kneip-kurát használt, épp ott sétált el történetesen, meghalván a szírást, bement, kérdezősködni annak oka felől. Miután felvilágosították a baj okáról, orvost hívatta elő s az asszonyt megvizsgáltatta, az orvos kijelentette, jóllehet a baj kézség, de a remény nem kell feladni. A főherceg orvosa ajánlata után az asszonyt pár hétig még ott tartotta saját költségén; aztán pedig szintén saját költségén Bécsbe küldte udvari orvosai kezelésé alá, hol szerencsés operálással bajából teljesen felgyó-

kis mesz. Bordás Pista jártas volt ennek a mesznek ismeretében.

— **Vadlesz'e biztosan** — mormogta magában. Csakugyan meg is pillantotta néhány pilanat mulva a hold fényénél a büszke, fiatal kis özikét, mely a meszt okozta. Gyönyörű fiatal kis állat volt. Bordás Pista egy ideig nézte némán, a mindinkább gyanútlanul közelgő fúrge, ügyes kis állatot, majd vállához emelte fegyverét. Egy dörrenés és a szép állatka ott nyoszörgött a hervadó fűvön.

— **Lesz tehát holnap kenyér bőven** — mormogta magában Bordás Pista s odament a lelőtt állathoz. Főlemelte vállára, bár egy kis osit nehéz volt, de vitte azért gyors léptekkel, hogy mielőbb kiérjen az utra. A bokrok tüskéi megszággatták néhol ruháját. Nem törődik most Bordás Pista azzal, csak szépen haza tudjon zsákmányával menni s ne akadjon elejé az uradalom erdésze.

Nem tartott soká már az erdő sűrűsége. Közel volt az ut, mely a taluhoz hamar odavezet. Éppen kiért Bordás Pista az utra terhével, midőn töle néhány lépésnyire jött az erdész. Meglátták egymást.

— **Végre tehát megosiptelek Bordás István.** Allj meg, rakd le a fegyvert! — kiált rá az erdész.

— **Lerakom ám mindjárt a kedvéért, csak várj** — szólott vissza a vadász s lekapta a válláról a fegyvert, melyben egy töltés volt még s vállához emelte. Az erdész észrevette ezt s a már előbb vállához emelt fegyverét rá sütötte Bordás Pistára. A golyó nem talált.

Egy másik dörrenés volt erre a válasz. Az uradalmi erdészt másnap találták meg

gyulva, egészségesen jött haza. Erdekes, hogy ugyanazon községből a román pap felesége is épp akkor Kneip-kurát használt ott, kit szintén a legnagyobb jótéteményben részesített a nemes főherceg. A román pap hálálkodó levélére azon kitüntetésben részesült, hogy a főherceg arczképét megküldötte egy szívélyes levél kíséretében.

— **József nádor emlékezete.** 13-án volt ötven éve, hogy Budapest főváros újjáalkotásának megindítója, J ó z s e f nádor, örökre lehunyta szemét. A fővárosi tanács halála napjának ötvenedik évfordulóján a József-téren levő szobrára 13-án díszes babékoszorút tétett. A koszoru két ágát a főváros színeit feltüntető, gyönyörű, aranyval szegett szalag fűzi össze. A szobor előtt 13-án egész délelőtt sokan állottak, kíváncsian nézve az ékes koszorut.

— **Zichy József gróf meghalt.** Bécsből táviratozzák, hogy Z i c h y József gróf, M i k s a mexikói császár volt főudvarmestere, a ki már napok óta súlyos betegen feküdt, az elmúlt éjjel 84 éves korában meghalt. Halálós ágyánál ott volt neje, Zichy Melani grófné, szül. M e t t e r n i c h hercegnő, a kivel az elhunyt több mint 40 évig élt boldog házasságban, továbbá fivére, Z i c h y Nepomuk János gróf és nővére, özv. K á r o l y i Györgyné grófné. E testvérein kívül életben vannak még: a legöregebb nővér, a most 89 éves özv. O d e s c a l c h i Ninetta hercegné Pozsonyban, egy szintén öregebb, teljesen vak nővére, özv. W a l t e r s k i r c h e n báróné és egy öcsöce, Z i c h y Pál gróf. Z i c h y József gróf 1813. július 8-én született. 1864-ben vette feleségül M e t t e r n i c h Melani hercegnőt, a volt osztrák államkancellár egyik leányát. Miksa császárt úgy a gróf mint neje Mexikóba kísérték. Zichy József gróf a császár főudvarmestere volt, a grófné pedig M á r i a S a r o l t a császárné főudvarmesternője. 1864. április 14-én indultak utra Miramareból, minthogy azonban később a méltóságok viselőit a mexikói ben-szülöttek közül kellett kiválasztani, a gróf és grófné már november 5-én elhagyta Mexikót.

az erdőszéli uton. Kis élet még volt benne. Csak annyit tudott még mondani:

— **Bordás Pista ölt meg.**
Aztán meghalt.

II.

Hosszu idő mult már el. Valami husz éve már, Bordás Pista ott ült még a szegedi csil-lágbörtönben. A kötéltől ugyan megszabadult, de életfogytiglan itélték el.

Munkás rab lett. Becsületlen rab. Megbánta tettét. A királyi kegyelem meg is jött ezért egy napon s Bordás Pista ismét élvezte a szabadlevegőt.

Ment hazafelé, ide a Dunántulra, a bakony tövében épült kis falu felé. Szerette volna látni feleségét s gyermekét, ki talán már szép legény lett, s él becsületben. Azt hitte, várják még őt haza. Néhány nap után egy reggel oda is ért. A falu kanászával találkozott künn a mezőn. Megszólítja:

— **No Andris bátyám mi újság a faluban.** Szegény öreg Andris kanász csak bámul, de nem ismert rá.

— **Hát aztán kicsoda ke!**

— **Nem ismer már rám András? Annyira megváltoztam volna már?** Bordás István vagyok a vadászó.

— **Ehé tudom má!**

— **Hát hogy van a feleségem meg a fiam András bátyám?**

— **Hm, a felesége? A fia?** — szólott az öreg kanász a zápfogára vevén rövidszáru pipáját. — **Az bizony, hát a felesége, má nem is a kendő!** A gyerek meg csendő lett. A bizony, a felesége má vagy tizenhatalom éve másé.

Bordás István majd, hogy megtántorodott e szavaktól. Valami rémséges hörgés tört ki

Z i c h y József grófnak, a ki valóban szép férfiú volt, úgy, hogy Bécsben „a szép Pepi” néven ismerték, nincsenek gyermekei. Egy H e t z i n g b e n levő nyaralóján kívül azonban nem voltak birtokai, de nagy készpénzvagygon fölött rendelkezett.

— **Az egyház köréből.** A király a vál-lás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a veszprémi székeskáptalanban K e m e n e s Ferencz éneklő-kanonoknak az olvasó-kanonok-ságra, dr. P a l o t a y Ferencz ör-kanonoknak az éneklő-kanonokságra, V o g r o n i c s Antal székesegyházi főesperesnek s hantai prépostnak az ör-kanonokságra, D e v i c s József zalai fő-esperesnek a székesegyházi főesperességre és hantai prépostságra, J á n o s i Agoston sümei főesperesnek a zalai főesperességre, M a g y a r János pápai főesperesnek a símei főesperességre, dr. F e h é r v á r i József segusdi fő-esperesnek a pápai főesperességre és S z a b ó György legidősb mester-kanonoknak a segusdi főesperességre való fokozatos előléptetését jóvá-hagyta s az ekként megüresedő utolsó mester-kanonoki állást N é g e r Agoston pápai apát-plébánosnak adományozta.

— **A beteg Luegerről.** Lueger állapot — mint Badenből írják — határozottan javu-laban van. Láza elmúlt, étvágya megjött. Az orvosok valószínűnek tartják, hogy rövid idő alatt teljesen fölgyógyul.

— **Királynénk kastélya eladó.** Erzsébet királynéknak kortui kastélya, a milliókat érő, kincsekben bővelkedő és milliókba került, páratlanul remek épület, mint Bécsből értesülünk, gazdát fog cserélni. A felséges asszony nem óhajt többé a kastélyban tartózkodni, annál inkább óhajtja azonban, hogy új gazdája is oly műérzékkel bírjon, mint ő és épp úgy tudja ezt a földi paradicsomot élvezni, mint a hogy ő élvezte. Talált is egy teljesen alkalmas vevőt, a ki nem más, mint Vilmos német császár. A forrás, a honnan ez a hír ered, azt is tudni véli, hogy Vilmos császárnak nem volt erre elegendő pénze, mert a feleségének is hozzá kell járulnia a vételárhoz. A német felségek aztán közösen, a görög trónörökösének aján-dékoznak a kastélyt.

— **Pápai kitüntetés egy magyar ipa-rosznak.** XIII. Leó pápa G o t t e r m a y e r

melléből, aztán szó nélkül megfordult s ott hagyta a faképnél az öreg kanászt, a ki csak nézte s bámulta a formájából elváltozott vad-orzót. Az arcának eltűntek már azok a fiatal vonásai, melyek husz évvel ezelőtt voltak. Haja öszülnei kezdett már. Teste az ugyan még erő-ben volt.

Mintegy örült ment tova az erdő felé s nemsokára eltűnt ott. Meghuzta ott magát, azokba a hatalmas erdőkbe, melyek a Bakonyt fedték. Fejsze által nem sujtott százasod fák alatt pihent meg, mint az erdő vadja. Az lett lakhelye mindig. Betyár lett, öregsége daczára Bizott még erejében, mely karja izmaiban volt még.

Az erdők sűrűmélén, a vén fák homályá-ban élt. Egy nap, midőn a nyári nap meleg-sége az erdők sűrűjébe is behatolt, odadől Bordás István egy vén fa tövébe, a lombóktól hűs helyre. A zölí fű buja pázsitjából apró zöld gyököcskák bujtak elő s sütkeztek a lombokon néhol áttört sugarakban. Nem törődött ő most azzal. Csak nézte, mint fűgélked-nek azok most ott. Egyszerre csak hal csörte-tést, s a sűrüből lát előtörni néhány szép szarvast. Ott feküdt fegyvere mellette, csak felemelni kellett volna, hogy leterithesse azokat a szép állatokat. Nem bántotta. Nem bántotta most a szenvedély, mely husz évvel ezelőtt uralta egész lényét. Fölötte egyszerre csak megszólalt egy énekes madár. Odanézett s tekintete véletlenül a fák lombjain tul terjedt a kék léghen. Látott a fa felett keringeni egy vén sas. Ugy vette észre mintha a fán éneklő madárra leselkedne. Figyelt Bordás István. A vén sas egyszerre csak a kis madárra, a pott mely a fészken ijedve lapult meg, midőn a

Nándor Budapesti könyvkötőmestert a polgári életben és az ipar terén szerzett érdemei elismerésül a Szilveszter pápa nevével viselő Rendőlovagjává nevezte ki.

— Az ettyeki társasélet. Az ettyeki katolikus kör három évi fennállása után, alapszabályai értelmében új három évre most választotta meg tisztviselőit. Díszelnökök: Magdics István esperes-plebánost; elnökké: Andrisz János ettyeki káplánt; titkárrá: Róth József kántor-tanítót választották meg egyhangulag. A kath. kör szép fejlődésnek indult e rövid idő alatt; tagjainak száma az 50-et már is megbaladja és legújában ismét több kath. polgár szándékozik belépni. — Az ettyeki olvasókör, a mely nem rég Lits Gyulát, a yaáli kerület orsz. képviselőjét dísztagjává választotta, — végre az igaz érdemet is méltán nyolta — midőn január 10-én tartott gyűlésén Schlotter Endrét, Ettyeknek 50 éven át volt főtanítóját, az olvasó-kör egyik legrégebbi tagját, szintén dísztaggá választotta és pedig egyhangu lelkesedéssel. — Erről az olvasó-körrel egyik székesfejérvári lap azt írta, mintha ott néppárti propagandát halartak volna csinálni — de értesülünk szerint — éppen az ellenkezője történt a dolognak, mint hogy a kör vezetősége úgy viseli magát, mintha nem olvasó-kört, de függetlenségi párt-kört vezetnének.

— Huszonöt éves jubileum. Fejérmegye alispánja, Huszár Ágost, ma tartotta meg 25 éves jubileumát. Már 25 éve annak, hogy Huszár Ágost Fejérmegye közigazgatásában tevékeny részt vett. A jubiláló alispánt a vármegye tisztviselőikara ma délelőtt üdvözölte a megyeház kistermében. A szónok Szüts Arthur főjegyző volt, a ki lelkes szavakban ecsetelte a tisztviselőkar vonalmát, melyet az

vérengző sást meglátta, de a másik pillanatban már ott feküdt a sas a zöld pázsiton egy dördülés után, s a kis madár ijedve tova repült. Bordás István lötte le. A lövéstől megzendült a vén erdő.

— Így jár majd az a másik is, a ki az én fészketem támadta meg — mormogta magában Bordás István.

Aztán ismét vissza fekiúdt a gyöpre az öreg betyár. Nehány perc múlva hirtelen felugrott. Az erdő bozótai között csendszuronyt látott villogni. Mint egy dühödött vad, kapott fegyvere után s czószott a legközelebb álló ifju csendőrré. A fiatal csendőr észrevette a vén betyárt s ő is fegyveréhez nyúlt. De előbb még szólt.

— Add meg magad, a törvény nevében. Az öreg betyár nem felelt midőn hallotta a hangokat, de megremegett tőle. Abban a pillanatban sütötte el fegyverét. A golyó az ifju csendőr mellett, egy fából hasított le egy faforgácsot. A csendőr válasza erre szintén egy lövés volt, melytől csak úgy rengett az egész erdő s a vén betyár egy éles sikoltással terült el a földön, melléhez kapva, melyből vérsugár tört elő.

Az ifju csendőr látva, hogy a betyár elbukott, odaszaladt hozzá s feleje hajolva kérdezé a még ziháló mellett fekvő vén betyártól.

— Te szerencsétlen mondd meg nevedet. S azután halj meg békével.

Az öreg betyár alig hallhatóan az ifju csendőrré tekintve mondja:

— Ne... ne... Bord... Bordás... István...

A fiatal csendőr kiejté kezéből a fegyvert s odaborult a vén betyár mellére s sirt keservesen, mint még soha.

— Szegény apam, hát így találkozhattál fiaddal.

A többi csendőrök is kik körülállták a holtestet és az ifjut szemekből némán törölték a könyveket.

Az éneklő madár pedig a fán visszatért a fészekhez, s énekel, csatogtatta hangját, oda tekintgetve a holtesten zokogó ifju csendőrré, mintegy kérdőleg. Vajjon miért sir a csendőr a vén betyár halálán? ...

alispán iránt egész 25 esztendei működése alatt táplált s azon szeretetet, melylyel Huszár Ágost a tisztviselőkar iránt viseltette. E szép beszédre nagy éljenzés között kezdett válaszolni Huszár Ágost alispán oly meghatottan, hogy a megyei tisztviselőkar közül is számosnak köny szökött a szemébe. Ma este a jubiláló alispán tiszteletére bankett lesz a Tremkő-féle korcsmában.

— A pestis. A »Daily Mail« jelenti Bombayból: Ha fkiné tanár, a ki jelenleg itt időzik, azt a tanácsot adta a kormánynak, hogy Bombayt kordonnal vegye körül, minthogy különben egész Indiában elterjedne a pestis. — Konstantinápolyból sürgönyzik, hogy az egészségügyi tanács tegnapi ülésében a hosszú vita daczára mit sem határozott, minthogy török részről az indiai zarándokok kérdésében opposzió nyilvánult. Csak Bassorahban utasítottak vissza egy hajót, melyen pestisben megbetegedett emberek voltak. Egy Perimbe menő angol hajó 1042 indiai zarándokkal, akik közül utközben ketten pestisben meghaltak, Camaranba érkezett. — Triesztből jelenti tudósítók, hogy az osztrák »Lloyd« igazgatósága a társaság suzi ügynökségétől hivatalos távirati jelentést kapott, mely szerint az »Imperatore« gőzhajó fedelzetén előfordult betegség nem pestisből eredt s ezért a vesztegzárt megszüntették s a hajó libera praticával tovább folytatja útját Trieszt felé.

— Zártkörű táncmultság. A székesfejérvári palotakülvárosi olvasó-kör február 2-án saját könyvtára javára a Horváth-féle vendéglő helyiségében zártkörű táncmultságot rendez. Belépti-díj: személyi jegy 50 kr., család-jegy 80 kr.

— Esküdtél. Bezök József és Knezi Pál újonnan kinevezett plébánosok január hó 14-én tették le dr. Steiner Fülöp megyés püspök kezébe a plébánosi esküt és nyerték el a canani institucziót

— Zola újból pályázik. Jules Simon halálával megüresedett a halhatatlanok akadémiájának egy helye és Zola természetesen újból pályázik. Ezuttal éppen természolcadszor pályázik a halhatatlanságra s több mint valószínű, hogy tizennyolcadszor is meg fog bukni. A naturalista regény apja azonban nem röstelli a bukásokat és kijelenti, hogy addig-addig fog pályázni, amíg jogát végre is érvényesíti.

— Az adonyi Pokrócz Ádám. A vasutiak hivatalos gorombaságát eddig is páratlannak ismertük, de hogy oly hallatlan durva tudjon valaki lenni, mint néhány héttel ezelőtt Duna-Adonyba rendelt új állomásfőnök, azt igazán nem hitük volna. Folyó hó 12-én — írja levelezőnk — a kora reggeli vonattal Székesfejérvárra akarván utazni — miután jegyet váltottunk — türelemmel vártuk a vonat megérkezését. E közben az állomásra érkezett Poór Gusztáv adonyi főszozlabiró is — ki szintén oda járult a vasuti alkalmazottak réme — a főnök elé és kért egy féljegyet, a melyet neki kérnie joga van. A főnök követelte, hogy mutassa elő az igazolványt, különben ő nem ad jegyet.

— Önnek nincs joga kutatni, mily alapon kérek én féljegyet — ha a vasuti kalauz kérni fogja igazolványomat — annak meg fogom mutatni, de önnek nem — válaszolta a főszozlabiró. — Kérem a panasz könyvet!

— Panasz könyvet nem adok — felelte a főnök.

Erre a főszozlabiró bejött a váróterembe s ott felkérte az ott jelenlevők közül a duna- adonyi káplánt és a nagyvendéglőt — kikkel azután a főnök irodahelyiségébe bemenvén — előttük még egyszer követelte a panasz könyv kiadását — mit a főnök a két tanu előtt is újból megtagadott.

— Csak ezt akartam — mondá főszozlabiró — és azzal távozni akartak. A főnök bezárt a hivatal mindkét ajtaját — és formaliter

becsukta a főszozlabirót s tanujait és mind addig nem aharta őket kibocsátani — míg a főszozlabiró a kért igazolványt elő nem mutatja. Ez alatt persze hallatlan gorombaságok hangzottak el az állomás főnök horvát származásra valló ajkairól. Mit volt mit tenni a főszozlabiró az egyik, a tanuk pedig a másik ajtót vették ostrom alá és így végre sikerült kiszabadulniok. De alig értek vissza váróterembe, közibük rontott a még folyton dühöngő főnök és felszólította még pedig elég goromba hangon a főszozlabirót, — hogy azonnal elhallgasson, — különben kidobattja. Az ügynek azonban folytatása lesz. mivel Poór Gusztáv főszozlabiró feljelentést tett az adonyi Pokrócz Ádám ellen. — Ezek után csak figyelmeztetjük a közönséget, hogy mig fellebbvalói nem intézkednek, hogy ez az ember onnan eltávolíttassék, addig kellő óvintézkedések mellett lépjenek a duna- adonyi állomás területére.

— Meglopta utasát. Várkonyi János berhidai lakos tegnapi Székesfejérvárra szándékozott bejönni s azért az ide tartó ifj. Jenei István szent-istváni lakos kocsjára ült, megfizetve a fuvardíjt. Utközben egy korcsmánál megállapodtak egy pohár borra. Azonban az egy pohárból több liter lett, úgy hogy Várkonyi alaposan berugott. Így berugva indultak el ismét a kocsin Székesfejérvárra. Sötét este volt már akkor s Várkonyi a bor ernjétől elaludt. Ezt az alkalmat felhasználva a valamivel józabb ifj Jenei István, belenyúlt utitársának zsebeibe s az ott levő 14 frtjai apró pénzt kivette s a maga zsebébe csuszította. Várkonyi rövid idő múlva felébredt és észrevette, hogy a pénze hiányzik s erősen gyantotta, hogy azt Jenei vette el, de nem mert szólni, nehogy Jenei az országoton, hol nem járt senki s már koromsötét volt — bántalmazza. Be is jöttek Fejérvárra s itt ma reggel Várkonyi előtűta Jeneit s kikutatta többek jelenlétében. A zsebében nem találta s azért lezuhatta vele csizmáját, a honnan potyogtak ki egymásután a koronák s a huszfilléresek. Várkonyi a tolvajt följelentette a rendőrségnek, mely letartóttatta Jeneit még ma délelőtt, kocsját pedig visszaküldette Berhidára.

— Nagy lopás. Keszthelyből ma reggel egy szükszavu távirat érkezett, mely jelzi, hogy egy ottani ékszerész kárára 10.000 frtos lopást követtek el. A rendőrség e távirat folytán figyelemmel tartja a zalogházakat s minden ilye nyilvános áruházat.

— Jövahagyott alapszabály. A »Székesfejérvári és Fejérmegyei Orvos-Gyógyszerészek Egyesülés«-nek alapszabályait a bolügyminiszter jövahagyta.

— Galambtolvajok. Ismét fiatal suhancok áltak össze egy bandába s vitték véghez lopásokat. Ezeknek már nem kellett mindenféle tárgy, hanem egyedül a galambokra volt legnagyobb vágyuk talán mert azt könnyen és jól lehet értékesíteni, vagy nem oly veszedelmes és könnyen hozzáférhető tárgy. Több helyen követtek el lopásokat s fosztották meg a galambház t lakóitól. A galamb tolvajokat a rendőrség összefogdosta s a »hüsré« tette. A suhancok nevei: Müller János, Müller István, Lizi János, Kanál Péter.

— A főváros közbiztonsága. A rendőrség tegnapi általános razziát tartott a főváros és Újpest területén. A razzia egész nap folyt s végeredményeként 869 közveszélyes embert állítottak elő a különböző kerületi kapitányságokhoz. Az eljárást minden kerületben nyomban megindították ellenük s ennek során 216 embert csavargás miatt lecsuktak, a többiek pedig lakás-és foglalkozás szerzésére utasították, másrészt pedig megintették őket s azután szabadon bocsátották. Az elítéltek között volt több rovott multu veszélyes ember, a kik rövidebb-hosszabb időre kivanak tiltva a főváros területéről.

— **A Chimay hercegi pár válópöre** szerdán, a hó 20-án került tárgyalásra a charleroy-i törvényszék előtt. Körülbelül husz tanút idézték be, kiknek kihallgatása zárt ajtók mögött fog történni. A tanúk közül többen ismert alakjai a párisi vig társaságnak. A herceg pártját különben is csak a párisi eseményekre alapítja. Az ügyvédek beszédei, melyek már nyilvános ülésben fognak elmondani, alig fognak tartani. A tárgyalás iránt különösen a külföldön nagy az érdeklődés.

— **Munkás otthon.** Egy belga társulat véglegesen megalakuló gyűlése volt tegnapi, mely a Rákoson ezer munkásházat akar építeni s e célból ki is bocsátott már gyűjtőleveket. Minden ház egy szoba és konyhából fog állni és kis kertecské is lesz hozzá. A ház árát 280 frtban állapította meg a bizottság, s már eddig is 890-en írták alá a gyűjtőleveket, köztük sok kisebb tisztviselő és tanító is. A ház árát májusiig kell törleszteni s az építés megkezdésekor 90 frtot tartoznak az építetők a kereskedelmi bankba biztosíték gyanánt elhelyezni. A bizottság most a fővárosi tanácshoz fordul, hogy a Rákoson 1000 munkásház számára ingyen telkeket engedélyezzen.

— **Öngyilkosság a színpadon.** A rad városban tegnap este megdöbbentő öngyilkosság ijesztette meg a mulató közönséget, mely a színházban a színészetnek tapsolt és elfeledte egy-két órára a napi munka minden fáradságát s az élet bajait. Nézték a színészek alakoskodását, hallgatták figyelemmel párbeszédeiket és egészen abban a világban, amaz események hatása alatt éltek, melyek a színpadon lejátszódtak; a darab már-már véget ér, a függőnyt mindjárt lebecsülik, lassan készülődni kezdenek az emberek a hazamenetelre, a mikor egyszerre nagy dördülés hallatszik és elterjed a hír: egy színész fölbölte magát. A becsületbíró darabot adták, Bérczey, a becsületbíró, a mikor már látja, hogy nincs menekülés a gyalázat elől, melyet gaztetteinek leleplezése hoz reá, kimegy a színpalák mögé, ahonnan lövés zaja hallatszik: a becsületbíró önmaga bűntette meg magát, öngyilkos lett. Ez a darab végső jelenete, melyben valóságos tragédia történt ma. Balla Kálmán, egy tehetséges, fiatal színész játszotta a becsületbíró szerepét. Miért tette, ki tudja, de ő a lehető leghereálisan abban játszotta a szerepét és a végjelenetben tényleg fölbölte magát. Amikor pajtásai a színpalák mögé tekintettek hogy meglássák mit tett Bérczey, szerencsétlen társukat ott találták a színpalák között a földön, súlyosan megsebesülve. A bozatos befőzés természetesen nagy izgatottságot keltett. Mindenki találgatta, mi készítette e fiatal színészt e kétségbeesett lépésre, de csak a találgatásnál maradtak. A darab véget ért, a függőny legördült s míg a ködös éjben hazafelé siettek az emberek, a színpad piros deszkájáról a vért mosták fel egy színésznek aki az utolsó pillanatig hiven teljesítette kötelességét.

— **A pincézé álma.** A duna-adornyi nagyvendéglő pincézé, Farkas Árpád a minap panaszt tett a rendőrségnek, hogy a keleti pályaudvar tájékán egy este megtámadták és 185 forintnyi készpénzét elrabolták. A rendőrség utána járt a dolognak és kiderítette, hogy Farkas mindössze 40—50 frttal jött föl Duna-Adonyból Budapestre és itt rögtön költségei kezdett, tehát az állítólagos rablótámadást kigondolta vagy álmodta. Farkast ezért fölvilágosították, hogy a rendőrség nem arra való, hogy meg nem történt dolgokat nyomozzon, vagy álmokat megvalósítson, és azt a tanácsot adták neki, ha máskor furcsát álmodik, forduljon teljes bizalommal az álmoskönyvhöz, ne pedig a m. kir. államrendőrséghez.

— **A legöregebb házaspár.** A maga nemében példátlan házasságról írnak az amerikai lapok Kentucky állam Rockhouse városában egy Setzon Vilmos nevű 103 éves ember oltárhoz vezette ifjúkori szerelmének tárgyát, özvegy Kraft Vilmosnét, a ki egy esztendővel szintén tul van már századik évén. A menyasszony fekete selymruhát viselt és

óriási virágbokrákat tartott a kezében. A völgegy is legényesen viselte magát és katonás léptekkel vezette be szerelmét a templomba. Setzon apónak három hónapja halt meg a felesége, Kraftné pedig néhány nappal később vesztette el a férjét. A két szerelmes ekkor elérhette végre régi vágyát — egyesülhettek. A templomból az öreg házastársak egy 83 év előtt készített kocsin mentek haza a családi házba, mely 90 évvel ezelőtt épült.

— **Egyházi szerek, zászlok, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, hegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánkozik Szűts és Társa, a bibornokérségi és Magyarország hercegeprimásának udvari szállítói.** — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

— **Oltárépítéset.** Lapunk mai számához mellékelve kapják olvasóink J. B. Purger gródeni (Tirol) oltárépítésetének ismertetését. J. B. Purger egyike Európa leg-híresebb oltárépítőjének s óriási gyárából az egész kontinensre szállít oltárokat. — A megbízható céget s annak részletes ismertetését olvasó-közönségünk figyelmébe ajánljuk.

Törvényszék.

A **bűn lejtőjén.** Már nem is a lejtőn halad, hanem egészen a bűn posványába süllyedt Csipak Juli még alig 19 éves cselédleány. Teljesen kizártnak látszik az már, hogy a társadalom hasznos tagja legyen. Semmi megbánást nem mutató arccal állott a rendőrség előtt és egyedül csak a bizonyítékok teljes előtárására vallotta meg legújabb bűnét, hogy ismét lopott. Két rendbeli lopást is követett el rövid idő alatt. Az elsőt Simsovic Rozália cselédleány kárára, ki ott szolgált, ahol azelőtt ő szolgált. Midőn február 7-én Csipak Juli kijött a kórházból, hova gyalázatos bűne vitte, meglátogatta a régi gazdáját s az ott szolgáló Simsovic Rozáliától elloptott egy selyemkendőt s egy pár cipőt, melyet a mai napig magán is hordott. A másik lopást Tarkács József kárára követte el, kitől pedig egy arany gyűrűt lopott el s tette a zalogba. E romlott erkölcsű leány egy csákvári embernek a lánya, kit a községben mint becsületben megvénült embert ismernek. Az uradalomban élvezi a nyugdíját, mint annak egyik volt munkása.

— **Elítelt kocsis.** A veszprémi törvényszék Iház Béla nagy-lángi kocsisát, a Veszprémben lakó Deutsch Lázár kárára elkövetett kisebb mérvű lopásért 4 napi fogházra ítélte, tekintetbe véve, hogy Iház Béla jó előéletű s büntetve még nem volt.

VEGYESEK.

— **Karmester és tenorista.** A namuri színházban sok különös jelenetet játszottak már el, de olyat, mint a minap, még aligha. Operai előadás volt és a tenorista nem tanusított kellő figyelmet a karmester palczája iránt, úgy, hogy egyszer elmulasztotta a kellő időben belekapni az énekbe. A karmestert elfutotta a düh és maga kezdett rá harsogó hangon a tenorista áriájára. Ez azonban nem vesztette el hidegvérét, hanem odalépett a színpad széleire és nagy komolyan taktust ütött a karmester énekéhez. Ezután pofokodás következett volna, ha a mérges karmestert néhány zenekari tag jó erősen le nem fogja, hogy a színpadra ne ugorjon.

— **Az aczéltoll jubileuma.** A „Novoje Wremja” című lap megemlékezik most arról, hogy ezelőtt ötven évvel, 1846, december havában hozták forgalomba az első aczéltollakat. Addig csak ludtollakkal írtak, melyeknek sok ember sorsában jutott nagy szerep, sok tehetségtelen ember kapzkodott föl magas polczra, csak azon a réven, hogy művésziileg metszett ludtollakkal kedveskedett pártfogóinak. A ki pedig nem értett a tollak metszéséhez,

nem vitte semmire. Így hát mindenki azon igyekezett, hogy mentál nagyobb tökélyre fejlessze a ludtollgyártást, a mi külön művészetté fejlődött. Brysgalov, a ki csekély fizetésű írnokecska volt, csupán a ludtollkészítésben való ügyességének köszönhette, hogy egész a tábornokságig vitte. Kiszámították, hogy a régi időben minden hivatalnok naponta husz perczet, évenként tehát négy napot vesztegetett el a tollak metszésével. Az első aczéltollak Angliában jelentek meg, de oly hegyesek voltak, hogy egyáltalán nem lehetett velük gyorsan írni. Emellett nagyon sokba kerültek, így Péterváron 1846-ban kilenc aczéltollért öt rubelt kértek. De már a következő évben tizenkét tucatot lehetett kapni 1 1/2—2 rubelért. A felsőbb körökben nagyon fölkaptek ebben az időben az aranyból, gyémántheggyel készített ugynevezett »örök» tollakat. Az ilyen tollnak, mely sem el nem rozsdásodott, sem el nem tompult soha, darabja eleinte 25 rubelbe került, de csakhamar leszállt az ára hat rubelre.

— **A táncrend és a divat.** A táncrendre ismét új divat következett el. Eleinte, mikor a táncrendek kezdtek divatba jönni, egész egyszerűek voltak. Azután eljött az összehajtott kártyák ideje, mikor a külső oldalukat művészi rajzok ékítették. Később a táncrend már egész könyveskévé nőtte ki magát. Most fehér- vagy krémszínű kártyák a legdivatosabbak, melyek közepén, vagy egyik sarkán kis sapcínrajz vagy rézmetszet van. Leginkább falusi jeleneteket vagy tánczó csoportokat ábrázolnak. A főcél, hogy a táncrend minél művészebb legyen.

— **Agylövés a víz alatt.** Angliából érkezik a híre egy igen érdekes kísérletnek, a mely a tengeri háborúra nagy befolyással lehet. A portsmouthi kikötőben apály idejében egy 110 fontos megtöltött Armstrong-ágyut állítottak föl és nekifordították egy ócska hajó oldalának. Mikor a dagály beállott, elektromossággal elcsúszott a víz alá merült ágyut. A hatás irtozatos volt. A golyó keresztülfurta a hajó huszonegy hüvelyes tölgyfafaát, s szétrombolván az egész vasszerkezetet, keresztülment a tulsó oldalon is, úgy, hogy a hajó rögtön elsüllyedt.

— **A természetes gyógyítási mód.** Így nevezi Fazekas Dániel budapesti orvos terapiáját, a mely előtt — állítása szerint — nincs gyógyíthatatlan betegség, a mig a betegség az emberi testben szervi elváltozást nem idézett elő. Ezt a gyógyítási módszert a fenti cím alatt egy külön füzetben megírva ösmerteti. A természetes gyógyítási módszer Fazekas elmélete szerint a következő: Minden betegségnek oka a koránnyag. A betegség meggyógyításánál az orvosnak nem arra kell törekedni, hogy a betegség tüneteit megszüntesse, hanem hogy a beteg testet megszabadítsa a betegséget előidéző októl: a koránnyagtól. Ha ez sikerült, akkor a beteg test természetesen újon meggyógyult. A koránnyagot, mert természetesen uton fejlődött ki a testben, természetes uton is kell az orvosnak a testből kivetelni s nem erőművi beavatkozással. Fazekas, hogy gyógyításáról a tudományos világot is meggyőzhesse, arra kéri a közoktatási és belügyminisztereket, hogy valamelyik kórházban bocsássanak rendelkezésére na gyógyíthatatlannak vélt beteget s ő azokat meg fogja gyógyítani.

— **Poligamia Franciaországban.** Könyvnyű erkölcsű viveurok már régen meghonosították azt az institúciót, a melynek most komoly szószólója akadt a francia kamarában. Dr. Grenier, az a mohamedán orvos, a kit képviselővé választottak, indítványt fog tenni a parlamentben, hogy a törvényhozáshoz engedje meg a soknejűséget.

— **Komoly intézkedést kellene tennünk** — mondá — fajunk fejlesztésére. ha nem akarjuk, hogy hazánkat egy szép napon Franciaország elnyelje. Ez okból kérem a poligamia behozatalát, a mely egyuttal a prostitució megakadályozásának eszköze. Gazdag fiatal emberek mért ne tartsanak el három négy leányt, s így megmentsek őket a nyomoruságtól.

— **Utazás a föld körül 31 nap alatt.** Valaki kiszámította, hogy ha a szibériai vasut megnyilik és ha Amerikában az alaskai vonatot északnyugot fele meghosszabbítanák, a Behring-szoroson át oly módon, hogy a tenger keskeny ágát áthidalják, akkor a világot 31 nap alatt körül lehetne utazni, óránként csak 30 kilométer gyorsaságot számítva. Az egész ut tehát 49 nappal kevesebbet időt venne igénybe, mint Fogg Phileas híres utazása, melyről Verne Gyula ismert regénye szól.

□ **A halál órája.** Emittetük már lapunkban, hogy Finlayson és Watson glasgowi tanárok 13.000 halálesetnél jegyezték föl, hogy mely órában következett be a halál és azt találták, hogy a halál bekövetkezésének ideje reggeli négyórától tíz óráig terjed a legtöbb esetben. Az angol professzorok ez adataival megegyezik Schneider berlini tanár tapasztalata, a ki 57.000 esetet jegyzett föl s a ki szerint a halálzási idő mindig reggeli négy és hét óra közé esik. Berens még rövidebb időközöt állapít meg, a midőn a halál idejét hat és hét óra közé teszi. Érdekes, hogy a haláloklók némely esetben mintegy késeletleni látszanak a halálukat, a mire ismét a statisztika tanít, kimutavva, hogy ha valami nagy eseménynek néznek elébe, mintegy összeszedik végső erejüket és emberfölötti energiával várják be az eseményt. Így például mutatják a számok, hogy a háboruban megsebesült katonák önkéntelenül is várnak a meghalással, ha békekötésről vagy újabb háborúról van szó és azon a napon, a melyen a haza sorsát ekképpen eldöntik, aránytalanul nagy a halálozás a katonai kórházakban. Eklatansabb és talán valószínűbb példa erre a beteg számizók eseté, a kiknek nagy része addig küzd a halállal, a míg csak meg nem látta szeretett hazájá földét. Ezt a példát különben élénken illusztrálják a Franciaországban deportált és súlyos betegen visszavitt elítéltek sorsa föl vezető állami statisztikák.

□ **Nincs több vasúti összeütközés.** A napokban Wolch állomás mellett Oroszországban kipróbálták egy új automata biztosító készüléket, mely a gépész működése nélkül a vonatot bármely akadály előtt csaknem rögtönösen megállítja. A próbavonat 80 versznyi gyorsasággal halad óránként, midőn a készülék funkcionálni kezdett s a vonat még csak 260 fonalnyi utat tett meg és megállt.

□ **Az amerikai szárazföldi hadsereg létszámának emelése.** Közudomásu, hogy az Egyesült-Államok kormányja mily csekélyszámu szárazföldi katonaságot tart állandó készenlétben. Béke idején a hatalmas köztársaság mindössze 25, legfeljebb 30.000 főnyi jól fizetett zsoldosból álló hadsereget tart, mely az elnök rendelkezése alatt áll s összes feladata az itt-ott esetleg megzavart nyugalom és belébe helyreállítása. A rossz munkaviszonyok miatt gyakrabban mutatkozik és nagszabásu sztrájkmozgalom azonban abba a kényszerhelyzetbe hozták az Egyesült-Államok kormányát, hogy a hadügyminiszteriumban komolyan foglalkozni kellett a szárazföldi hadsereg létszáma emelésének kérdésével. Miles tábornok, mint a hadsereg főparancsnoka égető szükségessé jelzi, hogy a fegyverben álló létszám a mostaninak legalább kétszeresére emeltesse. A tábornok nyíltan kifejezést is adott az ép most ülésező kongresszus gyűlésen ama nézetének is, hogy a munkázavargások által több helyen előidézett s rendszeres beosztásra való ostromállapot veszélyezteteti a hadsereg mostani csekély létszáma miatt nemcsak a közbéket, vagyon- és személybiztonságot, de az egész ország belyugalmát is. A hadügyminiszter terve az volna, hogy a most 30 ezerre emelt katonai létszám 5 év leforgása alatt fokozatosan félmillióra emeltesse ki. A kongresszus plutokracziája persze élénk helyesléssel fogadta a plánumot, de az állandó díczített dolgozó pénzügyminiszter hevesen kikelt a javaslat ellen. Az indítványt az érdemleges tárgyalás végett a jövő kongresszus elintézendő aktái közé tették.

□ **Adó-ok bürtöne.** A régi jó idők nem éppen kellemes intézménye, az adóok bürtöne, mely annyi tárgyat adott a vigjátékíróknak, most már egész Európában megszűnt. Finnországban ugyanis, a hol legtöbb tartotta fenn magát ez az intézmény, szintén megszüntették a napokban az adóok bebörtönözését. Helsingforsban a mult héten, szerdán éjjelkor bocsátották ki fogságából az utolsó bebörtönözött adóst, a kit hitelezői négy napig megfosztottak szabadságától. A helsingforsai adóok bürtöne nagyon népes volt mindig s az utolsó tíz évben évente körülbelül tizenöt adóst csuktak be oda, rövidebb hosszabb időre. Ezeknek hitelezői leginkább uzsorások voltak, a kik hitelezőiket az 1743. törvény értelmében bebörtönözéssel is kényszeríthették adósságuk megfizetésére. Az uzsorásokon kívül leginkább a szabók igyekeztek rajta, hogy az adóok bürtöne soha se maradjon üresen. Némelyik adós három évig is be volt börtönözve; a fogság több időre nem terjedhetett. Az utolsó tíz évben 300 bebörtönözött adós tíz napi fogság után készen nyilatkozott az adósság megfizetésére, 140-en megtagadták ezt, 90-et pedig néhány nap alatt szabad-

lábra helyeztetek az engedékenyvé vált hitelezők. 1890. óta nagyon megkönnyítették a fogságot az adósságnak. Megengedték nekik, hogy naponta látogatásokat fogadhassanak. A státát azonban még a börtön udvarán sem engedték meg nekik. Kilenccz óra után eloltatták a lámpákat és minden rabnak le kellett feküdni. A kiknek nem volt pénzüik, azoknak meg kellett elégedniök növényi eledelkkel, mert húst nem kapott senki közülük. Néha-néha kaptak csak heringet és egy kis szalonnát. Érdekes, hogy a kártyázást megengedték nekik s ha látogató jött hozzájuk, ezekkel is kártyázhattak, bár a szegény adóssok rendszeren hozomra játszottak. Megtörtént egyszer a következő érdekes eset: Egy hitelező meglátogatta börtönben az adóst s felkérte őt, hogy játszanak egy kis ferblit. A kapzsi hitelező, a ki nyilván nyerni akart az adóstól, engedett a kérésnek. Az adóssnak nagy szerencséje volt és elnyerte a hitelező minden pénzét, azután egyet gondolt s így szól hozzá:

— Emeljük le az adósságomat. Dupla vagy semmi.

— Nem bánom, — felelte a hitelező s kezdte osztani a kártyát.

Az adós nyert a hitelező azonban nem hagyta magát.

— Még egy osztást. Dupla vagy semmi.

Az adós ismét nyert s fel is ugrott menten az asztaltól és követelte a hitelezőjétől a kártya adósságot. Ez azonban nem tudott fizetni, mire az adóstól hitelezővé vált férfiú a legnagyobb nyugalommal börtönözötte be volt hitelezőjét, ő pedig fűtyörészve sétált ki a börtönből.

□ **Csók-per.** Az amerikai elnökválasztás idején történt, hogy egy Osler Carrie nevű michigani kisasszony fogadott volégenyével, hogy Bryan lesz a győztes, — ha nem: ezer csókot ad volégenyének. A választásból, mint ismeretes Mac Kinley került ki győztesen és a kisasszony elkezdte fizetni az ezer csókot — részletekben. Már majdnem egész adósságát kifizette, mikor véleményeltérés támadt közöttük. Mindketten feljegyezték ügyesen az adott és elfogadott csókok számát; de ime, a menyasszony feljegyzése sokkal nagyobb számat tüntetett fel, mint a volégenyé. Minthogy nem tudtak megegyezni, szakértők elé bocsátották az ügyet és ezek úgy döntöttek, hogy tekintettel a tényállás megállapításának nehézségeire, legjobb lesz, ha újra kezdik a csokolózást. Az ítélet ellen egyik félnek sem volt kifogása. Ugyis mindegy, gondolták akár ítéletből, akár önkényen.

□ **Phidiasz leghíresebb szobra.** Furtwoengler német tudós, az arkeologia tanára a müncheni egyetemen rendkívül érdekes fölfedezést tett, ami ha igaznak bizonyul, a művészetre és tudományra egyaránt fontos. A pársi École des Beaux-Arts muzeumában a többi közt egy óriási Athéne (Minerva) szobrot őriznek, melyet eredetileg a római Medicis-kastélyban találtak, onnan vitték aztán Párisba. Furtwoengler most azt bizonyítja, hogy ez a szobor Phidiasz híres Pallas-Athénéje, mely a Partenon keleti részét díszítette. »Ez az Athéne — írja most megjelent könyvében — teljesen abban a stílusban készült, melyet az antik írók, mint a nagy görög szobrász jellemző, sajátos faragási módját irtak le. Csak ő dolgozott így.«

□ **A megfordított képek.** Irving, a híres angol színész, egyizben nagyobb társaságot hívott meg magához, köztük Whistler jeles festőt is, a kinek két tájképe volt a szalonban. Whistler nem tudta levenni szemét a képeiről, sőt többször felugrott, egészen közel ment és gondosan vizsgálgatta a képeket. Végre felkiáltott:

— Irving, Irving, mit tett ön? Nézzon csak ide!

— Mi a baj? Az ördögbe! menydörgött a festő fölháborodva. Ezeket a képeket megfordítva akasztották föl és ön még csak észre sem vette! Bizonyára hónapok óta így vannak itt a képek fölfordítva!

— Az meglehet, szolt Irving rendületlen nyugalommal. De ezt nem veheti rossz néven, mert hiszen önnek is több kellett egy óránál, míg megtudta, hogy megfordítva akasztották föl a képeket!

□ **Gazdag koldusok.** Sok nagy városban vannak meggazdagodott koldusok, a kik már csak inkább szokásból, a mesterséghez való ragaszkodásból koldulnak. Hiszen emlékezetes annak a koldusnak a története, a ki alamizsnáért könyörgött saját

hateleetes háza előtt. Londonnak van most ilyen nevezetes koldusa, egy vak ember, a ki a Waterloo-hídnál állomásozott. Most nyugalomba akar vonulni és másnak akarja átengedni jövedelmező helyét. Reudes könyvet vezetett a koldulása jövedelmeiről, ebben ugy látszik, nem akadályozta meg a vaksága. Most ezt az apró hirdetést teszi közé a lapokban: »Egy vak ember, a ki e sorokat elolvassa, jó állomást kaphat a Vaterloo-hídnál. Bővebbet Glaizer, hivatásos vaknál lehet megtudni.«

Igy tehát jogosan kiálthatott föl a rövidlátó költő:

— Ah, miért nem vagyok vak? A vakság hivatás, a rövidlátás betegség!

Közgazdaság.

A kiskereskedelem.

(Ö—n.) Valahányszor egy-egy kereskedelmi és iparkamara jelentése jut kezeink közé, mindannyiszor hiába keressük azokat az intézkedéseket, melyek arra egednének következtetést, hogy a kereskedelmi és iparkamarák a kiskereskedelem érdekében is érvényesítették befolyásukat. Nagyon kevés az, amit az ipar és kereskedelmi kamarák — egyes tiszteletreméltó kivételektől eltekintve — a kispipar érdekében tesznek, a kiskereskedelem érdekében pedig még annyit sem. Ha az ipar és kereskedelmi kamarák dícséretes buzgalmat tudnak kifejtetni a nagykereskedelem és nagyipar érdekében és e tekintetben eredményeket felmutatni, ezt annál kevésbé lehet rosszalni, mivel ezen két közgazdasági ág érdekképviselésével megbizva csak kötelességszerűen jár. E tekintetben tehát váddal illetni a kereskedelmi és iparkamarákat, eszünk ágában sincsen, mert mi is kívánjuk a nagykereskedelem és nagyipar egészséges nemzeti fejlődését.

Ha azonban azt látjuk, hogy a kereskedelmi és iparkamarák működése tulsulyban a nagykereskedelem és nagyipar érdekeinek védelmére irányul, ha meggyőződünk róla, hogy a kamara a kispipar érdekében keveset, a kiskereskedelem érdekében pedig semmit sem tesz, akkor szót kell emelnünk oly két közgazdasági tényező érdekében, melyet nem nélkülözhetünk, melynek fentartása nemzeti követelmény. Mert minél buzgóbb működést fejtenek ki a kereskedelmi és iparkamarák a nagykereskedelem és nagyipar érdekeinek egyoldalú védelmében, annál kártékonyabb visszahatása van ennek a kispiparra és a kiskereskedelemre.

Ennek a viszás állapotnak az okát azonban mi nem annyira az ipar és kereskedelmi kamarák vezetűiben, legkevésbé animozitásban, mit inkább magában az intézményben keressük. Ha már ellentétesek a nagyipar és kispipar érdekei, ha tehát a két iparág érdekei egy és ugyanazon érdekképviselőben kielégítő kifejezést nem nyerhetnek, kétszeres okunk van olyan intézmény ellen állást foglalni, melyre az egymással homlokegyenest ellentétes érdekek bíró kis és nagykereskedelem igazainak védelme van bízva. Csak másodsorban jó tehát figyelembe, hogy a kereskedelmi kamarák a rendelkezésükre álló eszközök igénybevételével mennyivel hajlandóbbak a nagykereskedelem érdekeinek védelmére sietni, a főmomentum az, hogy a nagy és kiskereskedelem érdekei ellentétek lévén, az érdekképviselőt egy és ugyanazon intézményre nem bízható. Követelésünk tehát az, hogy a nagy és kiskereskedelem egymástól elválsztandó és mindegyik számára külön érdekképviselőt alkotandó. Kö-

vételésünket ki nem elégitené, ha egy és ugyanazon kereskedelmi kamarában a kereskedelem két ágazata számára külön osztályt állítanánk fel, mivel ezzel oly versengésnek nyitnánk teret, melynek kimenetelére nézve a kiskereskedelem érdekei szempontjából nem lehetünk kétségekben, tehát tápot nyújtanánk a két ellentétes irány működésének.

Tehát külön-külön érdekképviseletet mind a két ágnak. Bizonyos ugyanis, hogy a nagy és kiskereskedelem érdekei csak igen csekély mérvben egyeztethetők össze, a két érdekkör a legtöbb esetben különválnak, sőt ellentétes. Hogy csak bizonyos szempontokra terjeszkedjünk ki, mint bizonyosat kell felemlítenünk, hogy a nagykereskedelem honosította meg a tisztességtelen versenyt, melylyel a kiskereskedelmet is arra kényszerítette, hogy vagy kövesse a nagykereskedelmet a tisztességtelen verseny útján, vagy pedig tengesse életét, ahogyan tudja. A nagykereskedelem által megteremtett tisztességtelen verseny, mely érdekeit szolgálja a nagykereskedelemben, a kiskereskedelem létérdekeit támogatta meg. A nagykereskedelem teremtette meg a hálózat és ágens-intézményt, mely nagyon jól vált be a nagykereskedelem áruinak közvetítésére még a legkisebb togyasztó közönség részére is, mely eddig kizárólagosan a kiskereskedelem útján fedezte szükségleteit. A nagykereskedelem, hogy áruit minél nagyobb mennyiségben juttassa a piacra és hozzáférhetővé tegye a kisforgasztónak áruházakat nyit és ezután maga is beáll kiskereskedőnek, miáltal egyenesen tagadásba veszi a kiskereskedelemnek létjogosultságát. A nagykereskedelem a szabadkereskedelem címén oly versenyt támaszt a kiskereskedelemben, mely ezt a tapasztalat szerint tengődésre kényszeríti.

Beigazolva látjuk tehát a kiskereskedelem érdekeinek megvédésére a külön érdekképviselet felállításának szükségességét. Ezt követeli a kiskereskedelem fenyegetett existenciája, de haszna felőle a nagykereskedelemben is lesz, mely a kereskedelmi kamarákban megszabadul a kelletlen érdekképviselettel.

* **A déli vasút ügye.** A napokban volt alkalmunk megemlíteni azt, miszerint a déli vasut vezérigazgatója a végből jött Budapestre, hogy a magyarországi üzletigazgatóság újjaszervezése felett tanácskozzék. Mint halljuk, ez ügyben az a meggyezés jött létre, hogy a magyar igazgató ezentul ne az osztrák igazgatóságnak legyen alárendeltje, hanem közvetlenül a vezérigazgatónak. Ezzel a magyar kormány megegyezett.

* **Petroleum-furások hazánkban.** Az ország több részében petroleum-furások történnek állami segítyvel. Ez idén kisérleteket tesznek Zemplénnegyében, Sósmező tájékán, esetleg Horvátországban is. Tekintettel a petroleum hazánkban való előállításának nagy közgazdasági fontosságára, a pénzügyminiszter e furásokat 50.000 forint állami szubvenzióval támogatja. Az Iza és Szamos völgyeinek mentén történt mély furások nem vezettek a várt eredményre.

* **Konzerv-gyárak az Alföldön.** Míg a felvidéki gazdák egy huskonzerv-gyár felállítása érdekében buzgólkodnak, addig az Alföldön rendkívül figyelemreméltó törekvések mutatkoznak abban az irányban, hogy a gyümölcs- és zöldségtermelés fellendítése s e termelési ágak produktumainak minél kedvezőbb értékesítése végett növényi konzerv-gyárak létesüljenek. Mint értesülünk, e törekvéseket a földművelésügyi miniszterium hathatósan támogatja, annál is inkább, mert a miniszteriumhoz határozott ajánlat érkezett egy angol konzorciumtól, a mely készséggel vállalkoznék a kérdéses gyárak létesítésére. A minisz-

terium ennek következtében már is kiküldötte megbízottait, hogy ezek az alföldi nagyobb helyeken felolvasásokat tartsanak és gyakorlati utasításokat adjanak a zöldségek okserü termelésére és értékesítésére. Ha sikerülne nagyobb termelési területet biztosítani a zöldség- és gyümölcs-termelésre, úgy az említett angol konzorcium már a tavasszal bemutatná a gazdákkal kötendő termelési szerződésnek tervezetét s kedvező eredmény esetén még ebben az évben megtörténének az előkészületek az első növényi konzerv-gyár felépítésére nézve.

* **A Vaskapu tényleges megnyitása.** Kevesen tudják, hogy az a nagy nemzetközi ünnepség, melyet a Vaskapu megnyitása címén az ősszel tartottak, nem jelentette egyszersmind az új forgalmi út tényleges megnyitását. Mert a valóság az, hogy a megnyitási ünnepség óta sincsen szervezve a Vaskapu forgalmi és vámügyi szolgálata s általában a hajózás semmi könnyítést sem nyert. Mint megbízható helyről értesülünk, a vaskapui munkálatokat csak az 1898-iki év végén fogják befejezni s az igazi megnyitás csupán 1898 tavaszán lesz megtartható. Addig elkészül az orsovai kikötő is.

* **Vasutigazgatók értekezlete Budapesten.** Mint értesülünk, a magyar államvasutak igazgatósági palotájában tegnap délelőtt ült egybe a magyarországi vasutik ö t e l é k k ö z g y ü l é s e, melyen az összes hazai és ausztriai vasutak igazgatóságának kiküldöttjei részt vettek. A közgyűlésen a magyar államvasutak igazgatója előkölt.

* **Budapest — tengeri kikötő.** Az elmúlt országgyűlés alatt az ellenzéki pártok köréből merült fel az az eszme, hogy miután a Vaskapu-szorosnál a hajózás akadályai leromboltatták, Budapestön egy olyan kikötőt kell létesíteni, mely a magyar fővárost Keletről a tengeri kereskedelem egyik központjává tegye. A felszólalások következtében — mint értesülünk — foglalkoznak a budapesti nagy kikötő tervének megállapításával, még pedig olyan módon, hogy a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy mielőtt a nagy kikötő céljaira kizemelt terület berendezésére az oda vezetendő vasuti teher- és rendező pályaudvarnak mikénti elhelyezésére a tervek elkészülnek, azokat neki bemutassák. A kereskedelmi miniszter ugyanis az előmunkálatok befejeztével a székesfővárosi hatóság, valamint a kereskedelmi és hajózási körök delegáltjait kívánja egybehozni oly célból, hogy ezek meghallgatásával a létesítendő nagy kikötő végleges tervének megállapításával az érdekelt összes tényezők jogosult igényei kielégítést nyerjenek.

* **A kamatláb leszállítása.** Bernhöl telegrafalják lapunknak, hogy a svájci jegybankok ma a leszámitózási kamatlábat bankpapirok részére 4% s z á z a l é k r a szállították le. A német Reichsbank még mindig nem meri és ebben a hónapban előreláthatólag nem is fogja leszállítani rátáját, habár a pénzügyvizonyok ott is tetemesen megjavultak. Ennek oka az, hogy a bank még mindig félti aranyát a külföldtől. Nálunk a pénzügyvizonyok egyre javulnak, a nyílt piac kamatlába Bécsben 3% százalékiig hanyatlott s nálunk is keresvekeresik intézeteink a váltóanyagot. A kamatláb Budapestben első papírra 4% százalék, egyéb természetű váltókra pedig 4% és 5% százalék közt váltakozik.

* **A répatermelő gazdák kartellje.** A cukor-répatermelő gazdáknak e hó 3-án Pozsonyban tartott üléséből, mint megirtuk volt, 24 tagu végrehajtó-bizottságot küldtek ki. Ez a bizottság e hó 16-án d. e. g órákor Nyitra-n ülést tart, melyen a további teendőket fogják megbeszélni. Az értekezlet egyik főtárgya lesz annak megvitatása, vajjon minő hitelművelettel lehetne a cukorgyáraknak eladósodott répatermelő gazdákat e gyárak kezeiből kiszabadítani.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. Ferencz. Sz.-Fejérvár. A beküldött dolgozat ügyesen van megírva, de holmi Tivornya, Potyafi, Józán tivornyázása, potyázása és józansága, a mint írja is — annyira mindennapi történet, hogy az már senkit sem érdekel, hacsak valami új fényt nem áraszt reá a kidolgozás. Ebben pedig semmi új nincs. Érdeme, hogy erkölcsnemesítő hatásra törekszik és ez okból ajánljuk, küldje be a »Hasznos Műlatató-nak, — oda való.

Egy szerelmes. Van több is, de ön való-ságos unikum. Amíg más szerelmes meglegészik, hogy szive bánatával önmagát keseríti, ön bennünket is keserít, a midőn rettenetes verseit beküldi. Hogy ne vádoljon bennünket elfogultsággal, ide idejtük egyik versét. Rémüljön meg tőle, ha nyomtatásban látja!

Hozzád.

Járok, járok s járok messze földeken járok,
Arva szerelmes szívemnek helyet nem találok.
Nem, sohasem találhatok a számára helyet,
Olyat, minőt Te adhatnál, soha nem lehetek.
Mi is kijelentjük, hogy akármennyit jár is hozzánk ugyan hiába jár, mert helyet az ön versei számára nálunk sem talál. De ha még egyszer névtelenül beküldött verseivel alkalmatlankodik, átadjuk levelét a rendőrségnek, a mely most ugyanis nyakig van a névtelen levelek között. Talán sikerülnie fog önt leleplezni.

Levelező. A d o n y. Kérjük mások a nevet is megírni minden alkalommal, mert hiszen az csak elsőrangú kérdés, hogy ki csinálta ezt vagy amaz. Ennek a jeles uriembernek nevé különben is meg-kellett volna örökíteni,

H. Béla. Székesfejérvár. Rendkívül megvagyunk hatva kijelentése által, hogy boldog lenne, ha tárczája »arisztokrata lapunkban« — a hogyan ön nevezi, — megjelenék. Sajnáljuk bár, de boldogságát elő nem mozdíthatjuk, mert nem akarunk merényletet intézni olvasóközönségünk jó iz-lése ellen.

Pórujjárt jegyesek. T á r n o k. Résztvé-tünkkel adozunk a szegény szerelmeseknek. Azt hisz-szük, ennyi tőlünk elég. Azt azonban nem tehetjük, hogy az ő szomorú történiájukat közöljük, mert ez esetben minden szerelmes pár ottalunk alá helyezné magát. Eltudja ön képzelní hány szerelmes pár és a szerelmes pároknak mennyiféle bajuk van a világon? Legyen könyörületlen irántunk s ne kívánja tőlünk, hogy a 6 dolgaiba avatkozzunk.

Szt. László. Szabadka. Nem közöltük, daczára, hogy igen tudományos következtetésekkel volt megírva, nem csak azért, mert egészen más a felfogásunk, hanem azért is, mivel egészen téves alaplól méltóztatott kiindulni. Igaz, hogy a mi el-lenzékeink eddig a radikális felfogást követték és megtagadták a költségvetést, de államelméleti szempontból ez a felfogás nem helyeselhető, mert gyakorlatilag — ha a megtámadás pozitív eredmén-nyel járna — az államélet megakasztását, az állam-rend, sőt egyenesen az állam megsemmisülését vonná maga után, illetőleg a kormány hatalmat a »salus rei publicae suprema lex« elve alapján, hatalmi ren-delkezésekre kényszerítene. Ha nem számítunk gyakorlati eredményére, akkor pedig a költségvetés meg-tagadása tökéletesen felesleges ja bizalmatlanság ki-fejezésére. Hiszen ott van appropriáció, a melynek megtagadása világos kifejezése a bizalmatlanságnak. Sőt sokkal nyomatékosabb s a kormány elleni bizal-matlanságnak sokkal erőteljesebb megnyilatkozása az, ha a költségvetés szükségét elismerjük és a szükség-érzet daczára is a kormányt annak végrehajtására fel nem hatalmazzuk. — Reméljük, hogy szakavatott tollából kapunk mi még olyan cikket is, a melyet magunkévá tehetünk és leközzölhetünk.

Litografizott
névjegyeket,
levélpapír dobozokban,
képes könyvek

legjutányosabb áron kapható:
KAUFMAN F.
könyvkereskedésében,
Székesfehérvár, Kossuth-utca 5. szám.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. okt. 1-től. —

Budapest—Székesfejevárvár—N.-Kanizsa.

indul	érkezik	indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Vegy.v.: 5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejevárvár—Budapest.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este

Székesfejevárvár—Komárom-Ujszöny.

Indul: d. e. 10— Vegyes v. Érkezik: d. u. 2:46 este 9:32 Személy v. éjjel 12:41

Komárom-Ujszöny—Székesfejevárvár.

Indul: regg. 3:41 Vegyesv. Érkezik: d. e. 8:22 d. e. 11:27 Személyv. d. u. 2:26

Sz. Fejérvár—Veszprém. Veszprém—Sz. Fejérvár.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 5:20 d.e.	8:03 d.e.	4:19 reg.	6— d.e.
" " 9:34 d.e.	10:52 d.e.	7:08 reg.	8:34 d.e.
" " 1— d.u.	2:33 d.u.	4:43 d.u.	5:53 d.u.
" " 9:27 este	11— este	9:11 este	11:09 este.

NYILT-TÉR.)*

Fiatal barna leány gazdaasszonyi állást keres. E minőségben több évig volt már egy előkelő családnál s ott töltött idejéről jó bizonyítvánnyal rendelkezik. *Czime a kiadóhivatalban.*

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.

Legfinomabb kivitelű fényképek a legrövidebb idő alatt készülnek

FODOR JÓZSEF FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERMEBEN.

* * * Székesfejevárvár, Várkür-utca 2. szám alatt, (a neol. izr. imaház mellett) * * *

a következő árak mellett:

12 darab visit fénykép 4 forint. * 12 darab kabinet fénykép 10 forint.
12 darab makart fénykép 12 forint.

Ifj. Füstér Imréné utóda

butorraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fejérvárott, Iskola-u. 10.

Ajánlja saját gyártmányu:

háló, ebédlő, szalon és uri szoba berendezéseit, melyek művészi kivitelben mindenkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron készíttetnek.

ANTIK, ROKOKÓ, BAROCK-STYLŰ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI ÉS TERVEI SZERINT KÉSZIT.

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermi a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor megtekinthetők.

FERENC- pálinka

(sósorszesz).

VÉRTES GYÓGYSZERÉSZ-FÉLE

használatban a leghatásosabb.

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható: Gyógytárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.

Továbbá ajánlatnak a „Sas gyógytár“ világhírű gyógyszerei u. m.:
Dr. Heuffel-féle gyomor esszencia, Dr. Heuffel-féle vértisztító labdacok. Bántó növény-levél,
Herkulustúrdoi kősvényessz, Injectio és capsulae vegetales stb.

Raktár Székesfehérvárott: Imrich Viktor gyógytára, valamint

Vértés Lajos, sasgyógytára Lugoson 454. sz.

VÉDJEGY.

Elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelési intézet.

* Diszmagyar ruhákra külön osztály.

EGYENRUHÁINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Telefon 1359. sz.

Katonaság, esendőrség, rendőrség, pénzügyőr-ég, erdészeti, vasuti, posta- és távirati hivatalnokok részére a legjobb beszerzési forrás.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk. Kérjük minden kéréssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím: **BLUM SÁNDOR ÉS TÁRSA**

Városliget-utca 12 szám, Budapest.

Nyomatott Számmal Imréné, Székesfejevárott.

1896.

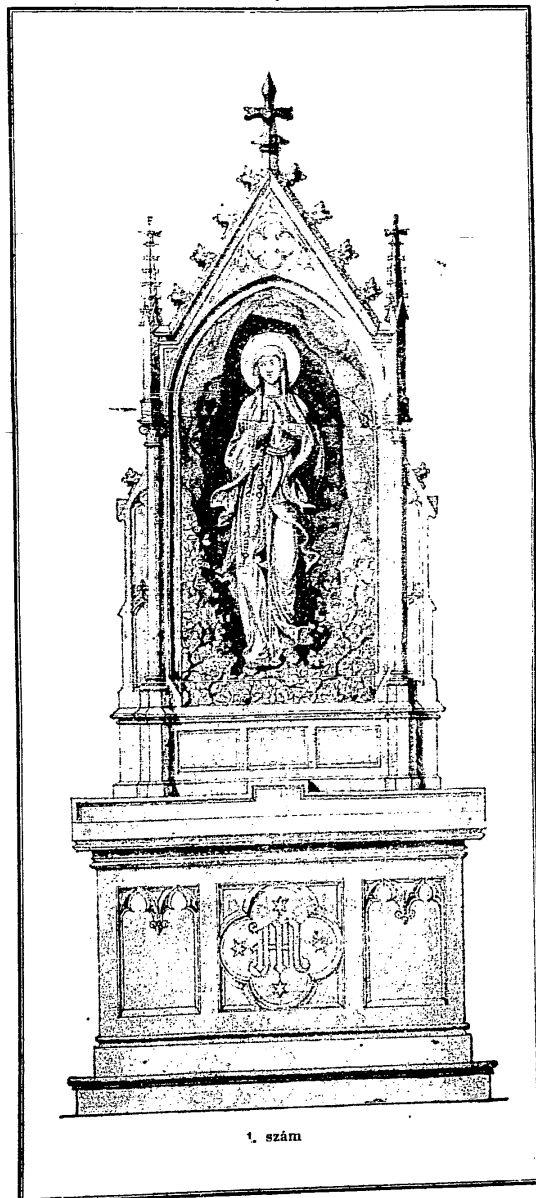
J. B. Purger

oltárépítészete Grödenben, Tirol.

Megjegyzés.

Költségjegyzéket oltárok stb. készítésére csakis az esetben küldhetek, ha a készítendő oltár terv- és mintája beküldetik, továbbá meghatározandó, hogy a díszítés és aranyozás díszes vagy kevésbé díszes legyen.

Továbbá a pontos ár megállapításához szükséges, hogy a nagyság minden irányban meg legyen határozva, és így költségjegyzéket, valamint képes árajegyzéket kívánatra ingyen, de a mintákat és alaprajzot, az esetben, ha a megbízás nem eszközöltetik, vagy a minták meg nem felelnek, azokat nekem visszaküldeni kérem.

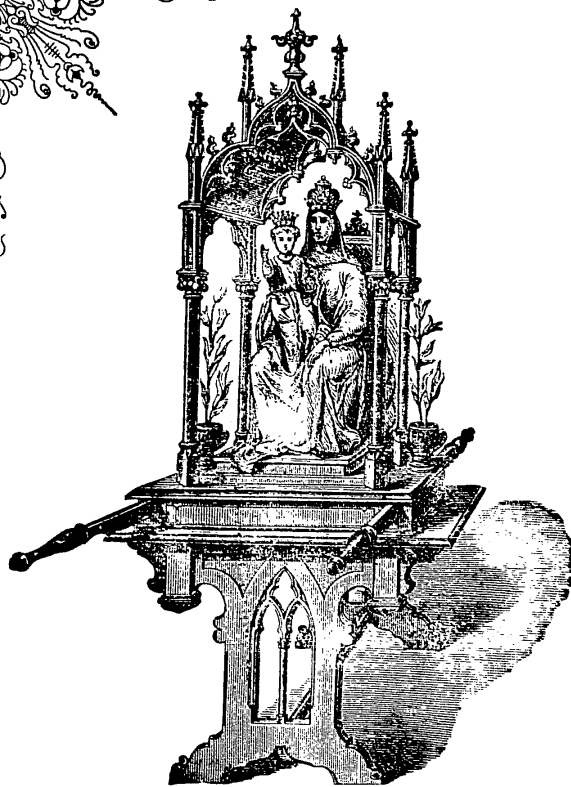

1. szám

Megjegyzés.

Jászol-mintázatok, legtisztább szövöt, porral átvonva, közönségesen a következőkből állanak: Jézus-gyermek, Mária és József - Glória-angyalok, három esküvőt pásztor, három király, három szolga, valamint ökör, teve, egynéhány borjú és birka.

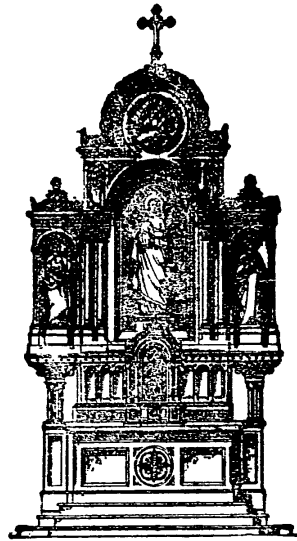
Jászolmintázatok állandóan raktáron vannak, a szobrok nagysága 25—30 cm., 18—24 szobor összesen, beleértve az állatokat is. Nagy szobrok jászlok számára 40 ctm.-től egy méteri magasságban külön készíttetnek, miért is a megrendelést ideje korán kérem beküldeni. Egynéhány bárányt és borjút ingyen mellékelek.

6. szám.

Szállítható mennyezet,

egyszerű vagy díszes körmenetek számára,
1,50—2 méter magasságban 100—300 forintig,
a szobor nélkül, szoborral 150—400 forintig.

4. szám.

Bizonyítvány.

J. B. Purger, Grödeni (Tírol) oltárkészítő ezég, templomunkban, Szepes-Teplitzben (Felső-Magyarország), a Szentháromság számára egy 10 oltár, továbbá két oldaloltárt és egy gót stílusú szószéket készített.

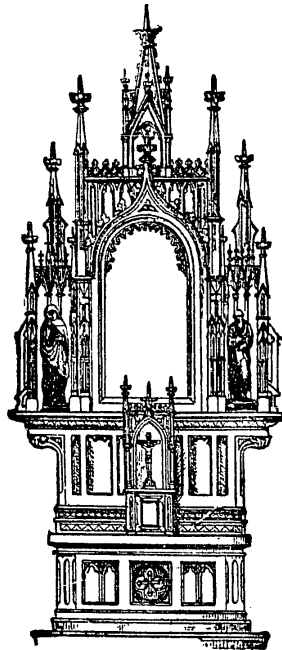
Ezen munkáknál Purger ur ezégének jó hírnevét fényesen beigazolta, és dicséret nyilatkozatokat tennünk annnyival inkább is felesleges, mert az egész munka méltóságát dícséri.

A Szepes-Teplitzi (Felső-Magyarország) hitközség ezért teljes megelégedését és elismerését, fejezi ki és Purger urat Grödenben a ft. papság és templomi előljáró urak figyelmébe a legmelegebben ajánlja.

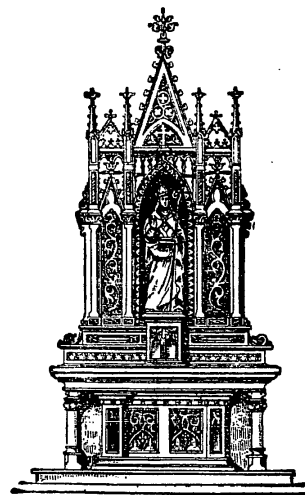
Megjegyzendő, hogy az oltár és a szószék egyes részei számozva voltak, úgy, hogy azok felállítása, hihetetlen könnyűséggel történtek helybéli asztalosok által.

Szepes-Teplitz,
(Felső-Magyarország),
1894. január 31-én.

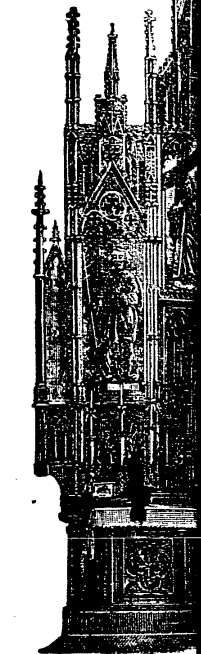
Andreidesz János,
községi előljáró.
Andreidesz György,
plébános.

Minta, 4. szám.

2. szám.

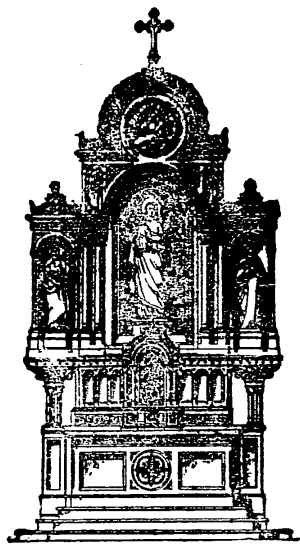

Főoltár a szepes-teplitzi
alakok
1800.— frt. loco Gröden

- 1. szám Renais
- 2. „ Kor-g
- 3. „ Román
- 4. „ Gót
- 5. „ „
- 6. „ „
- 7. „ Renais
- 8. „ Román

→ Csoma

Grödentől szá

4. szám.

Bizonyítvány.

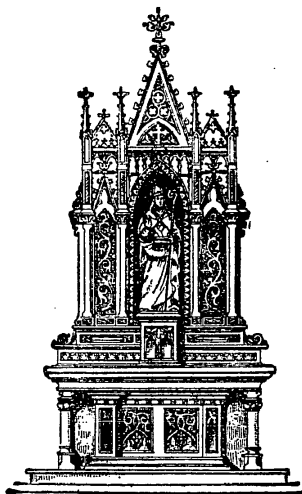
J. Purger, Grödeni (Tírol) oltárépítő cég, templomunkban, Teplitzben (Felső-Magyarország), a Szentháromság számára oltár, továbbá két tárt és egy gót stílusú szobrot készített.

A munkáknál Purger urak jó hírnevét fényesen bebizonyították, és dícsérő nyilatkozatokat kaptunk annnyival inkább is feleltünk az egész munka mesés sikerére.

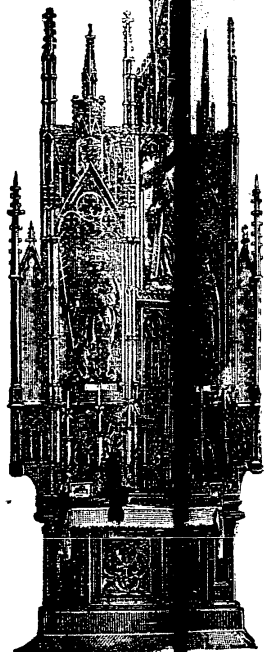
Szepes-Teplieci (Felső-Magyarország) hitközség ezért tejes megelégedését és elismerését, fejezi ki a f. papság és temetőgondnokság részéről.

Az oltár és a szobrok egyes részletei, úgy, hogy azok felállítással történtek helyben.

5),
15,
17,

2. szám.

Főoltár a szepes-teplieci templom számára
alakokból
1800.— frt. loco Grödeni szállással együtt.

szám	stílus	magasság méter	ár frt.
1.	Rensz.	4.65	750.—
2.	Kor.	4.23	750.—
3.	Román	6.50	775.—
4.	Gót	6.70	900.—
5.	"	6.20	850.—
6.	"	2.65	175.—
7.	Rensz.	7.00	1000.—
8.	Román	7.00	900.—

Csomagoltan együtt.

Grödeni szállással együtt.

Elismerő-irat.

J. B. Purger, grödeni oltárépítő cég, a kassai egyházmegyéhez tartozó töltzseki (Sáros megye) plébániai templom e egy gót stílusú főoltárt készített.

A munka művészi kiemelkedésű az egyes alakok élethű csoportozata különösen a karmelhegyi Boldogságos Szűz Mária a kislány karján, valamint Sz.-Simon és Juda apostolok művészi ihlettségre vallanak.

A mű tisztasága és díszes aranyozás rendkívül sikerült, s ez oknál fogva a fentvezetett céget a f. papság szíves felajánlással ajánljuk.

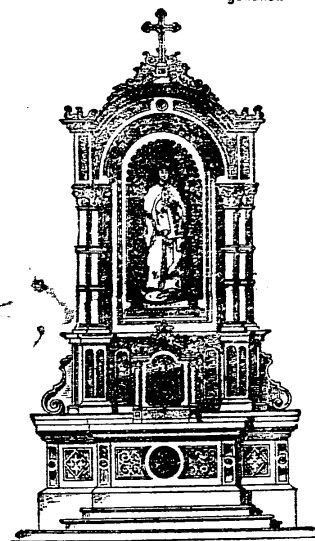
Kelt Töltzéken, (Mátság) 1895. december hó 2.

Bizonyítvány.

A vesmi egyházmegyéhez tartozó Pacsa hitközség egy megrendelt főoltárt kapott pénzből (Tírol) J. Purger cégtől, mely művészi kiváló hitközségem tagjait kielégitemiért nevezetesen a hitközségemmel szemben lelkiismeretesen járhatom mindpartársamnak.

Pacsa, 1894. szeptember 5-én.

Illés János plébános

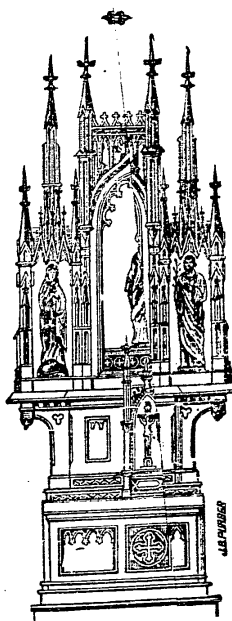
3. szám.

Domborművi keresztutak,

fába metszve, gazdagon díszítve.

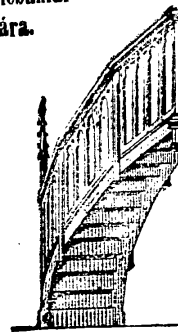
keret nélkül)	50 cm.	65 cm.	szobornagyság
4 szoborral	550.— frt.	750 frt.)	} Az egész keresztút ára
5 " "	750.— " "	1000 " "	
6 " "	950.— " "	1200 " "	

Tetszés szerinti részletfizetésekben.

5. szám

Szósék a rudnai plébániai templom számára.

Elismerő-irat.

J. B. Purger, gródfői oltárépítő cég, a kassai egyházmegyéhez tartozó töltszéki (Sáros-plebániai templom) egy góth stílusú főoltárt készített.

A munka művészi ki az egyes alakok élethű csoportozata különösen a karmelhegyi Boldogságos Szűz Mária a kis Jézus karján, valamint Sz.-Simon és Juda apostolok művészi ihlettségre vallanak.

A mű tisztasága és díús aranyozás rendkívüli sikerült, s ez oknál fogva a fentnevezett céget a ft. papság szíves fiibe melegen ajánljuk.

Kelt Töltszéken, (Mátyás) 1895. december hó 2.

Bizorány.

A vesmi egyházmegye tartozó Pacsa-hiség egy megrendelő főoltárt kapott (Tírol) J. Purger cégtől, mely művészi kiváló hitközségem minden tagját kielégitemiért a nevezteget díjossal jelelkiismeretesen ajánlhatom mindapártársamnak.

Pacsa, 1894. szeptember 5-én.

Illés János
plébános

Sikorszky Endre
esperes-plébános.

Fogas János

Tomai György
gondnok.

templom számára
alakok
co Grófkassával együtt.

3. szám.

Domborművi keresztutak,

fába metszve, gazdagon díszítve.

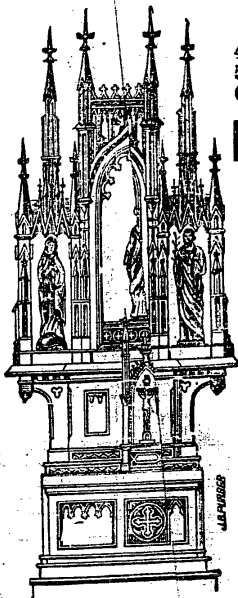
(keret nélkül)	50 cm.	65 cm.	
			szobornagyság
4 szoborral	550.— frt.	750 frt.)	} Az egész keresztút ára
5 " "	750.— " "	1000 " "	
6 " "	950.— " "	1200 " "	

Tetszés szerinti részletfizetéseken.

	magasság méter	ár frt.
Renaiss.	4.65	750.—
Kor. gót.	4.23	750.—
Román	6.50	775.—
Gót	6.70	900.—
"	6.20	850.—
"	2.65	175.—
Renaiss.	7.00	1000.—
Román	7.00	900.—

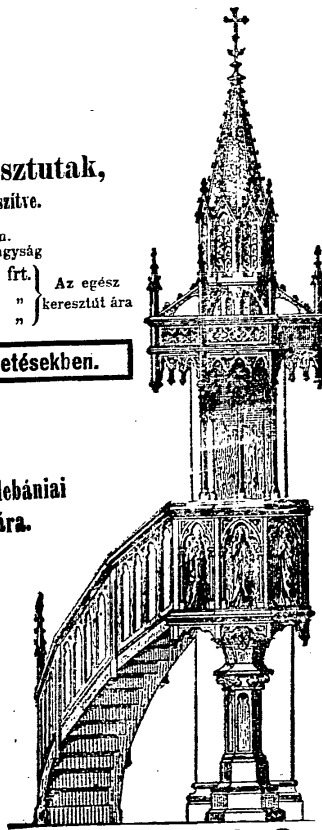
3 Csomaggal együtt.

ittől kezdve részletfizetésre.

5. szám

Szószerk a rudnai plebániai templom számára.

He

A törté-
névét annak
Arthenisnek e
Azóta ezredév
netes örültség,
kezébe adta,
egynémely e
netessége me
s aggódva i
hosszu folyás
tudta végleg
zasztó betegs

Mert mi
törekvés, ne
hanem a me
idegzetü em
kezéskép be
bolási vágy
lyesek. Az il
mint a társ
alá veendő

A polg
latos törvén
csapás volt
tölgy eller
évig éltek
ezer éve é
más nemze

Mi vol
riségre? E
történelem

Oda
A
Fá
Sia

Oh
Al
Él
Bo

N
A
M
A

L
A
2
1

Bizonyítvány

Purger J. B. oltárkészítő részére

Groeden, Tirol.

Érséki kuriánk épen most értesül arról, hogy a főoltár, melyet annak idején titkárank utján a mellékelt 4. számú rajz szerint híres oltárépítészében megrendeltünk, Rumelien-ben sértetlenül megérkezett és a templomban már fel is allittatott.

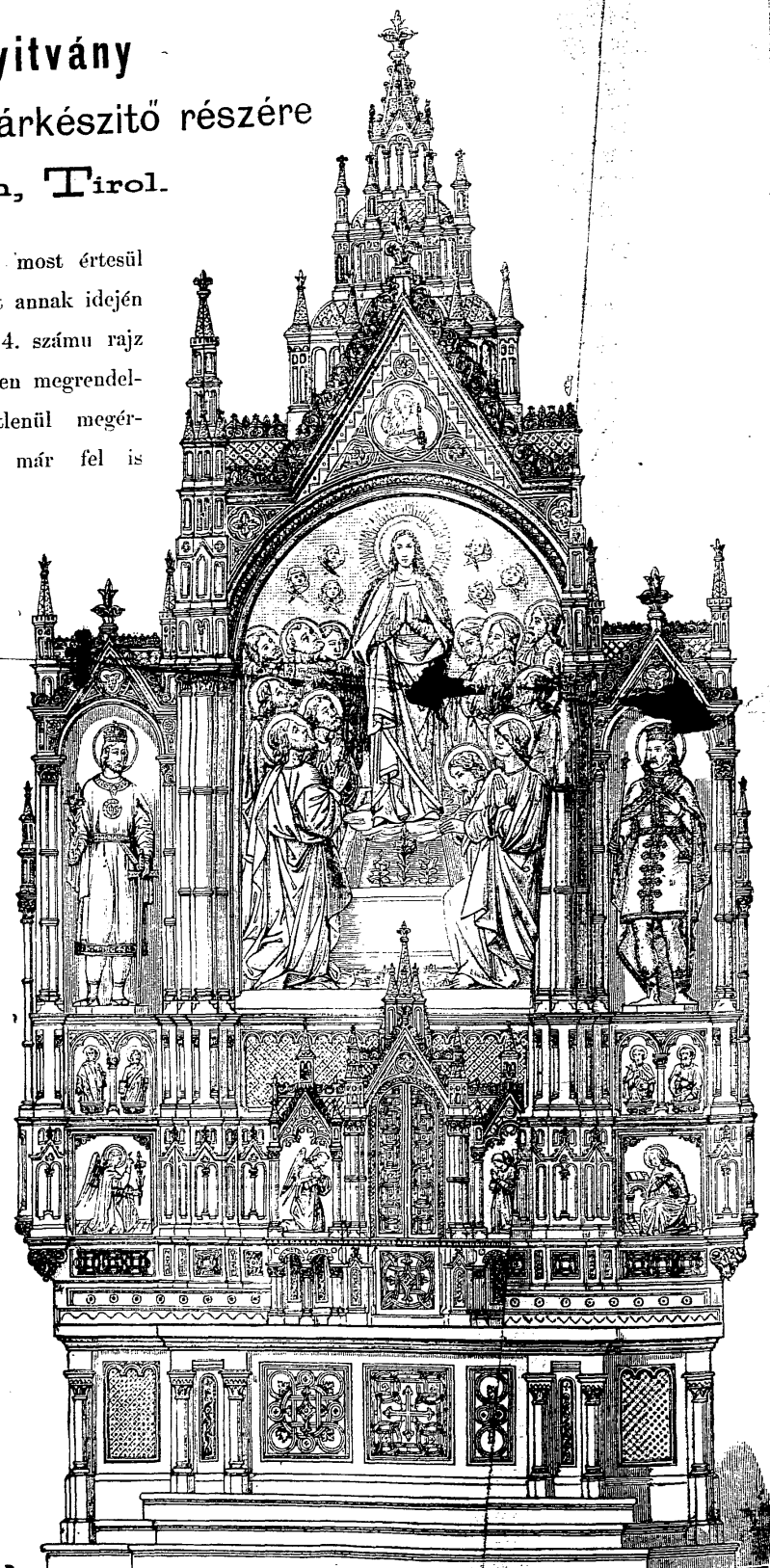
A nagyon is helyes kivitelü, szépen és gazdagon aranyozott oltár a hittörségbenek tetszésében sőt bámulásában részesül, a miért is szívesen ajánjuk érséki megyénk főtisztelendő papságának oltárépítő vállalatát, intézetét áldjuk, annak állandó és jó előmenetelt kívánva.

Philippopel

ddto. Nominis Beat. Virg.
1895.

† Robert Menini

philippopeli érsek.

oltár 4. szám.